

Poština plačana v gotovini.

MLADOST

1 9 2 9

Kupujte pri lastnem podjetju!

DRUŠTVENA NABAVNA ZADRUGA V LJUBLJANI (LJUDSKI DOM)

ima v zalogi:

vse potrebščine za kroj, telovadne obleke, telovadne čevlje,
poslovne tiskovine in knjige za odseke.

Tiskovine za Čebello. — Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh
potrebščin za šminkanje igralcev. — Sprejema vloge v Centralno Čebello.

Zahtevajte cenik!

Naša Sloga

Ljubljana, Poljanski nasip 10

izdeluje

orlovske zastave, zastave za Marijine
družbe, cerkvene bandere, trakove,
mašne plašče, baldahine itd. — Ima
veliko zalogo svile in blaga za zastave
ter za mašna oblačila itd. — Popravila
se izvršujejo v najboljšo zadovoljnost.
Cene nizke, postrežba točna. — Pro-
računi, načrti in pojasnila brezplačno

Naša domača Kollinska cikorija

je izborna in izdatna
Zelo priporočamo!

TRGOVINA

MARIJA ROGELJ

priporoča veliko zalogo raznovrstnega
blaga za plašče, obleko in perilo, brisače,
namizne prte, servijete, cvilih, fine no-
gavice za otroke, dame in gospode in
veliko izbiri domačega izdelka. Perilo
za dame in gospode. Izgotovljene obe-
leke in plašči za velike in male, pred-
pasniki za odrasle in otroke iz listra,
klota, kontenine in šifona. Blago dobro,
prav nizke cene!

L. Mikuš, Ljubljana

Mestni trg štev. 15

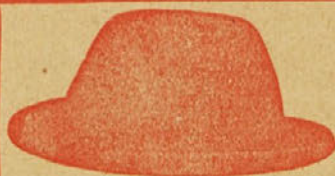
priporoča svojo zalogo

dežnikov,
solnčnikov in
izprehodnih
palle

Popravila izvršuje točno in solidno.

POZOR

kje kupujete

KLOBUKE, SRAJCE

kravate, dež. plašče, dežnike in dr.
modno blago kupite najceneje pri

„AMERIKANCU“, Ljubljana, Štari trg 10

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane
stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje;
b) vse premično blago, mobilije, svonove in
enako; c) poljske pridelke, šito in krmo.
 2. Zvonove proti razpokam in prelomu.
 3. Sprejema v novoustanovljenem šiv-
ljiškem oddelku zavarovanje na doživ-
lje in smrt, otroške dote, dalje rentna in
ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
- Skupno premagamo skupne težave!

Erko:

Prvi prekmurski orlovski odsek — prekmurska orlovska dobrovoljska legija.

(Ob desetletnici osvobojenja Slovenske Krajine.)

Spomladi leta 1919. se je pripravljala v Ljutomeru s strani nekaterih Prekmurcev, ko so se zatekli tja pred madžarskimi boljševiki, ki so takrat divje gospodarili v Slovenski Krajini, akcija za upor z orožjem. Njihova zamisel je bila, pregnati Ogre iz Slovenske Krajine in poklicati potem na pomoč jugoslovanske čete. Upali so, da bo za gen. Maistra to upravičen razlog, da kljub demarkacijski črti ob Muri vojaško zasede Slovensko Krajino. Podrobno organizacijo tega upora so izvedli Ivan Jerič, sedaj župni upravitelj v Dolnji Lendavi, Jožef Godina, sedaj misijonar v Ljubljani in Kūhar Miško, sedaj železniški uradnik v Murski Soboti; njihova stalna svetovalca in pomočnika pa sta bila Viktor Kukovec, lastnik paromlina v Ljutomeru in takratni obmejni poveljnik kapetan Jakob Sagadin, sedaj podpolkovnik v Novem Sadu.

Dobrovoljci ali legijonarji, narodnozavedni možje in fantje iz obmejnih krajev Slovenske Krajine, so bili nastanjeni v meščanski šoli v Ljutomeru.

Ko so bili legijonarji v Ljutomeru pripravljeni, da bi lahko začeli, so sporočili to obmejnemu poveljstvu v Maribor, ki jim je pa na njihovo zažudenje odgovorilo, da naj prekinejo akcijo. Avstrijci so začeli namreč takrat z ofenzivo proti Celju in Mariboru in je bil gen. Maister povsem okupiran na tem bojišču. Voditelji upora so to porazno obvestilo držali v tajnosti, saj jim ni bilo mogoče, da bi tak odgovor naznanili ostalim legijonarjem. G. Godina se je zato s kapetanom Sagadinom peljal v Maribor h gen. Maistru, da mu objasni položaj. Po daljšem posvetovanju in pogajanju je bilo odločeno, da se počaka, da dospe v Ljutomer antantna komisija s francoskim majorjem kot predsednikom. Ob prihodu komisije v Ljutomer so jo legijonarji z navdušenimi ovacijami sprejeli; g. Godina pa ji je obrazložil njihov namen.

Predsednik komisije je pohvalil domoljubje legijonarjev, toda jih zelo svaril pred nameravanim korakom. Rekel je, da se usoda Prekmurja obravnava v Parizu in da bo on takoj sporočil tjakaj o našem razpoloženju. Po tehtnem premisleku so legijonarji sklenili, da se ravnajo po francoskem nasvetu, pobiti so oddajali orožje. Večina njih samo posebi razumljivo ni mogla domov. Del jih je odšel na sezonsko delo v Banat; drugi, zlasti mlajši, s Kūharjem in Godino vred, so pa vstopili v dobrovoljsko sokolsko legijo, ki je bila nastanjena v Štrigovi v sosednjem Medjimurju, in je bila sestavljena iz hrvatskega moštva. S temi prekmurskimi legijonarji sta Kūhar in Godina v sokolski legiji organizirala prvi prekmurski orlovski odsek, ki se je včasih imenoval tudi prekmurska orlovska dobrovoljska legija. Ti so vzdržali na svojih mestih do konca in so 12. avgusta 1919 po ugodni razsodbi v Parizu skupno z jugoslovansko vojsko zasedli rojstno deželo.

Danes je nad Slovensko Krajino Orel že mogočno razprostrl svoja krila.

Prosveta in vzgoja

Anton Komar:

Fantiči.

Povest.

IX.

Pod zasneženo lipo v Veliki vasi je stal ob sedmih zjutraj Martin Črtalič. Pod lipo je stal, nekaj nameraval. Stal je in bil za delavnik zadosti čedno napravljen, kakor da kani potovati za fižolom. Pa ni mislil toliko na fižol, marveč na železno spojko ali klamfo, da bi z njeno trdno pomočjo goli žagal za zimo.

Po cesti sta prišla mladi učitelj in blagajnik Trdin.

»Dobro jutro!« je pozdravil Martin, »kam pa vidva tako naglo?« Sicer je vedel, kam gresta, toda vljudnost ima besede, ki ne bo potreben zanje odgovor pred Bogom.

»Bog daj, Martin,« je rekel učitelj, »midva greva v Sisek, kam pa ti meriš?«

»Premišljam, ali bi šel h kovaču umazancu ali ne, da mi skuje spojko.« Martinu ni za spojko.

»Z nama pojdi,« je brž doumel učitelj, »midva, Tine, imava pravico do dveh listkov, mojega naj ima Martin, ker imam jaz na pol znižano ceno. Ali greš z nama, Martin?«

»Grem, če je tako in vama všeč.«

»Nič drugače ni, ti boš nama za pomoč.« Tine je bil vesel druga.

Vkup so šli na železnico, vkup se vozili mimo Brežice čez Sotlo pri Dobovi nasproti Bregani z Jesenicami, vkup v ravno hrvaško deželo. Marsikaj novega, marsikaj smešnega, veliko ljubeznivega so videli ter slišali, ker so bili dobre volje. Da se naprej pové, fantiči so spoznavali vse do Siska, da biva tod slovenski rod, če bi ne bilo vmes preveč judov, bolj slovenski nego v Prečnem dolu.

Minil je Zaprešič, kjer se odcepi proga v zagorsko deželo, minila reka Krapina, ki zamišljena počasi teče izpod okrilja Majke Božje Bistričke, pokazal se je Susedgrad, važna točka v Seljački buni, sedaj podprta razvalina.

Podsusedom je prisedel boljši mož, ki je Martin o njem na tihem ugibal: gostilničar menda ni, agent ne bo, graščak tudi ne, morda sodnik, blizu notar, dokler se nista tekoma pogovora prišlec in učitelj poduhala, da sta tovariša po stanu. Z ozirom na razdrti grad, ki je očem izginjal, so se spomnili na Matijo, ki je bil v Zagrebu kronan, a so to reč kot omlateno slamo hitro pustili in se rajši ozrli na desno, kjer je Sava, tu že veletok z obširnimi vrbovjem in mogočnimi naplavinami peska in mivke, s pomanjšano čilostjo in sramežljivostjo razkazovala svojo veljavo. — O Sava, naša reka, ali nam res kažeš nazaj k Črnemu morju, da v družbi z ukrajinskim Dnjeprom in kozaškim Donom plavamo mimo Carigrada?!

Onkraj Save je zagledal Trdin igračo za otroke velikanov, vlak, ki je sopihal ob reki navzgor.

Hrvaški učitelj je razložil: To je vlak iz Zagreba v Samobor, nekateri bi ga radi tirali v slovensko Novo mesto, pa ne bo nič iz tega, ker mora ostati za spominek na preteklost: tam Hrvaška — pokazal je na samoborski vlak — tu — pokazal je v tla — Madžarska. In še ne vemo, kakšna bo bodočnost.

Slovenski učitelj ga je tolažil: »Sedaj sta obe železnici vaši in po obeh se bomo Slovenci vozili v Zagreb.«

»Ali ste tolikšni vozataji?« se je nasmehnil Hrvat.

»Revni smo,« je dejal slovenski učitelj, »bojimo se novega jarma, a nado imam, da bomo še z drugimi vozili prihajali k vam.«

»Ah revni ste, vi Slovenci ste revni?« se je čudil Hrvat.

»V primeri s Hrvati, gospod, smo revni, ker je hrvaška zemlja boljša,« se je vmešal Trdin.

»Ne bomo se prepirali o tem,« je končal pokojno Hrvat.

Treba namreč tu vedeti, da pomeni reven Slovenec ljubosumnega Hrvata.

»Zagreb! — Dvadeset časaka!« V pogovoru so bili preslišali Stenjevaca, kjer v lepem kraju, ob senci in solncu, v zdravem zraku trpe mnogoštevilni Evini otroci.

Zagreb! Slovenci te malo poznamo, čeprav si naš. Ne zameri naše megalomanije. Poznamo seljake na tvojem sejmu, preveč premlevamo tvojega nesrečnega Matijo, pa tvoje bane, še najbolj vemo — naj ostane to med nami — za tvoje usmiljenke, sestre milosrdnice. Samo v tem zadnjem si nam ti velik, zakaj, ah, tvoj sedanji šund! Ali nas nisi nekda mladičev po Vijencu seznanjal z lepotami sveta, ko je vanj pisal Senoa. Okoli tebe raste orlovska mladina, ki te bo pregovorila in očarala. Zdrav bodi, Zagreb!«

Martin je porabil dvajset časkov in se vrnil z novico, da si je ogledal cerkev svetega Vlaha.

»Kaj, da je Vlah med svetniki, ko mu je s Turkom in razbojnikom v Kostanjevici prepovedan vstop v samostan,« se je čudno prismodoval Trdin.

»Tistega samostana ni več, ki ni maral Vlaha,« je pojasnil učitelj.

Novi, manj slovenski potniki so napolnili voz, med njimi celo dva Turka. Martin se je čudil, da sta tako mirna in človeška.

Prej nego so pričakovali, so pridrdrali v starodavni Sisek. »Tukaj se objemata dve slovenski reki, je razkladal učitelj, krepka Sava, ki se uči, in prekanjena Kolpa, ki služi na Hrvaškem. Pred enajstimi rodovi pripoveduje zgodovina, kako pri Sisku Kolpe so pijani omagali pred Kranjci Otomani, zakaj naši očetje so vedeli, da jim pojde vse narobe, ako Turek vzame Sisek, zato so Kranjci v Turka se zagnali, da so vsega posabljali. Še je pristavil učitelj vzgojno reklo: Vodé, vodé, slovenske vodé!«

Povprašali so po tovarni za tamburice in se napotili po navodilu.

Izenada sta jim zapela na ušesa dva srebrna glaska: Fálén Isus i Márija! Učitelj in Trdin sta prijazno vrnila: Amen. Martin se je kakor v strahu stresel in za trenutek postal. Videl je pred seboj dva otroška obrazka, nedopovedljivo ljubezniva, iz bistrih radovednih oči jima je gledala sama nedolžna duša, ko sta obstala pred njim fantek in punčka v hodnični obleki z enakimi resicami na hlačnicah in krilcu in obeh torbicah. Ta prizor se mu je vtisnil za vselej v srce in do dna potolažen pokimal sestrici in bratu: Va vjek, otročička! Kakor je čul pri Vlahih z Gorjancev.

»Kaj imaš?« ga gleda Trdin.

»Izpreletelo me je kar bezovsko, ko sem čul besedo pred svetimi imeni.«

Učitelj je brž doumel: »Da, da, samo naglas je včasih ločilo med nebom in peklom. No, falén, saj ni to slovenska beseda.«

Trgovec s tamburicami je bil nemalo vljuden. Trdinu je z močjo zatrdil, da bo dal zadnjo ceno: jer jedan Kranjec i još jedan dúnesu sreću.

Potemtakem tudi slovenski fantiči niso bili mevže. Izbrali so po nasvetu trgovca, jednu podpunu garnituro, z osemnajstimi kosi za tritisoč dinov.

Ali pri računu se je ponesel tretji Kranjec Martin: »Dovolite, gospod, petnajst procentov popusta, kakor je običaj pri dobrih trgovcih.«

Trgovec je pomislil, pa dejal moško: »Neću da lihvarim, neka bude, je-li da ćete činiti reklamu za moju firmu.«

»Bomo!« so trije Kranjci obljubili v zavesti, da bodo uresničili besedo.

Pa še je vnovič iznenadil Kranjce trgovec. Povedal jim je, da gre vlak proti Zagrebu čez dve uri. Naj pridejo torej pol ure prej in jih bo s tamburicami vred povedel v avtu na postajo in tam vse uredil kakor treba. Zadovoljni so poiskali gostinjec, da trdno privežejo poskakujoče duše. Jed sicer ni bila kajmakčalanska, a s četrtingo vina iz Negotina ni škodila.

Popoldne so videli v Veliki vasi, kako se je proti Prečnemu dolu pomikala gruča pet fantičev, vsak je bil podoben mravlji, ki dolgo pot nastopi sto pedi od doma, da z blagom obložena spet nazaj priroma. V zelenkastih vrečah iz morske trave so tičali veliki zakladi. To je, da so ljudje izpraševali, kaj nosijo. Martin, ki je bil danes videti močnejši od svetega Krištofa, je odgovoril: Berdo! Trdin: Bugarijo! Drugi drugače. Pa so si morali še pomagati z mačko, kosom, babo in podobnim.

Obesili so glasbila v čitalnici na kljuke Celinovega patenta, le velikanska berda je kraljevala v kotu naslonjena. Da bo vse na suhem, je rekel Janez. (Dalje.)

Dr. Fr. Jaklič:

Po mnogih zmotah in zablodah.

IX. V Kasíaku, Milanu in Ostiji.

Avguštin ni hotel razburjati javnosti z vestjo o svoji odločitvi, le najožjemu krogu jo je sporočil. Hotel se je v samoti pripraviti za krst in se podrobneje seznaniti z nauki krščanstva.

Le še 20 dni je manjkalo do počitnic, zato je kar predčasno zaključil šolo. Zdravstveno stanje ni bilo nič bolj ugodno, nujno je rabil oddiha in premene zraka. Toda kdo mu bo to omogočil?

Še enkrat in poslednjič mu je priskočil na pomoč blagi Romanian. Dal je Avguštinu sina v zaseben pouk in vzgojo ter mu preskrbel še enega učenca, čigar premožni oče je lahko Avguštinu odštel precejšnjo vsoto. Največjo uslugo pa mu je izkazal stanovski tovariš Verekund, profesor gramatike (leposlovja) na milanski visoki šoli: odstopil je Avguštinu in njegovi družini celo svojo pristavo Kasíakum, ki je ležala na gričevju blizu mesta. Sam jih je spremil gor.

Pokrajina, sredi katere je ležala pristava, je bila precej podobna tagaški, alpski in apeninski svet sta ji doprinašala vsak svoje lepote. Hiša je bila sicer preprosta, pa zložna in velika; njen mir in tihota sta bila pravi lek bolehnemu in dušno izdelanemu Avguštinu. Mati je marljivo gospodarila z Verekundovimi sužnji; tuptam je tudi sin malo prihitel na pomoč, sicer je pa poučeval svoja dva gojenca, ki sta mu s svojo dovzetnostjo in zaupnostjo delala veliko veselje. Bral je z njima kar zunaj na prostem latinske pesnike in pisatelje in zraven sam užival. S prijatelji se je razgovarjal o modroslovnih vprašanjih, ki mu jih je prožilo vsakdanje življenje; ob večerih in ob nočeh, ko ni mogel dosti spati, je pa razglabljal sam s seboj ter pisal svoje lepe Samogovore, ki so izliv njegovega kasíškega razpoloženja. Tako dobro se mu je tu godilo, da v Izpovedih pristrčno prosi Boga, da naj stotero povrne dobremu Verekundu dobroto, ki mu jo je izkazal.

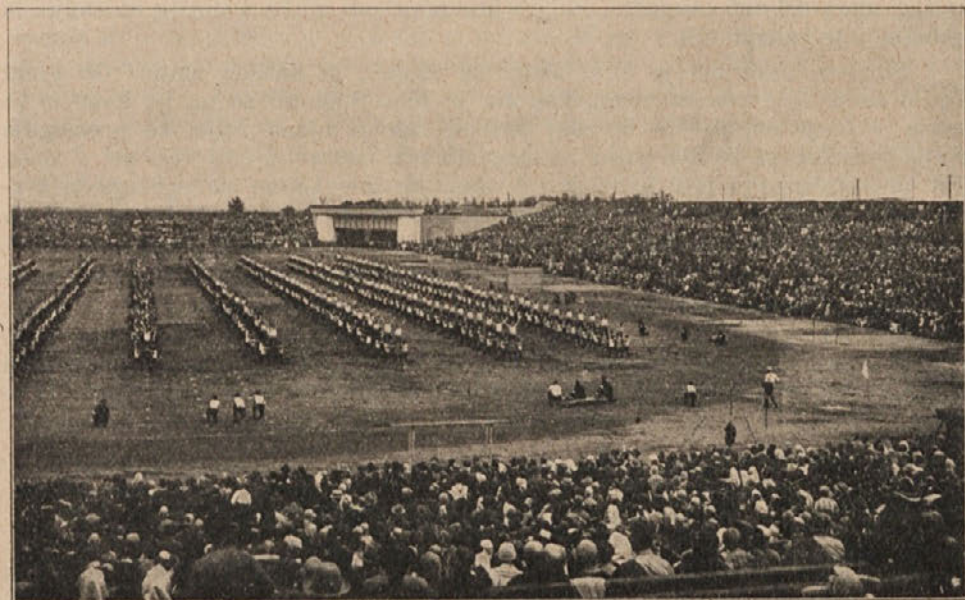
Zdravje se mu je v zdravem gričevju kmalu docela popravilo. Pazljivo je bral in proučeval sv. pismo in se razgovarjal o verskih vprašanjih s krščanskimi odličnimi gosti, ki so zahajali na to pristavo na obisk. Sinka Adeodata, ki ga je pristrčno ljubil, je skrbno vzgajal; tako nadarjen je bil ta deček, da se je oče začel bati za njegovo prihodnost, da bi ga bogastvo duha in srca tako ne onesrečilo, kot je bilo njega.

Minula je zima in približala se je pomlad leta 387. Škofu Ambroziju je pisal v Milan pismo, v katerem se odpoveduje svoji preteklosti in svojim

zmotam ter se priglašal za prejem sv. krsta. Odpovedal se je državni profesuri, ker tudi v Milanu kot Afričan s svojim temperamentom in svojim naglasom, še bolj pa zaradi svojega aristokratizma in jedkega sarkazma zopet ni bil posebno priljubljen.

Na velikonočno soboto, dne 25. aprila, je prejel sv. krst obenem s sinom in s prijateljem Alipijem, ki se je poprej trdo pokoril ter je hodil pozimi bos po ostrem snegu in robatem ledu; sam škof sv. Ambrozij jih je oblił s krstno vodo. Zakrament je izbrisal Avguštinu vse grehe in vse kazni, duša se mu je vsa umita zablestela v krstu nedolžnosti in nadnaravni lepoti.

Po praznikih so se naši Afričani vrnili nazaj na pristavo Kasíakum in ostali gori še nekaj tednov. Semtertje se je gori oglasil še kak milanski izobraženec, s katerim je Avguštin rešil še zadnje nejasnosti glede vere. Zdaj pa

Praga: Proste vaje članov na Stadionu.

je hotel iti uživati svoj popoln dušni mir in delati za Kristusa ter popravljati svoje zle vplive nazaj v domovino Afriko. Vsi kasíáški sostanovalci so bili veseli tega predloga; kakor lastavicam, tako se jim je zahotelo po jugu in po domačiji. Zahvalili so se blagemu Verekundu za gostišče, poslovili so se in odšli.

V poletni vročini so potovali čez Apenine. Mater Moniko je pot silno utrudila, vsa izčrpana je dospela v Rim in Őstijo. Nastanili so se pri znani jim krščanski družini ter čakali ladje.

In tu v Őstiji se je zgodil oni prelepi večerni pomenek med Avguštinom in Moniko, ki bo vedno ostal eden najlepših prizorov iz materinske in sinovske ljubezni.

Slonela sta ob odprtem oknu, ki je gledalo na vrt. Mati je sina pohvalila, da se je s tolikim junaštvom podal na pravo pot in da tako lepo vztraja. Govorila mu je iz svoje skušnje, kako človeka varajo skoro vse pozemske nade in kako nespameten bi bil, kdor bi navezoval srce na časne dobrine. Prešla sta vse stvari, mrtvo in živo naravo, zemljo in nébes. Ogledovala sta božje sledove v njegovih delih, potem se pa dvigala do Boga samega. Pogovarjala sta se o božji dobroti in ljubezni, pa zahrepenela po nebesih, kjer izvoljeni

uživajo neizrekljivo božjo srečo. Njuni duši sta se prelivali druga v drugo, potem se pa ljubeče izlivali v Boga.

Dolgo je trajal ta pomenek. In v pozni uri je mati še dostavila, da zdaj nima prav za prav nobene zemske želje več. Samo to nalogo si je bila še postavila, da bo izmolila sinu izpreobrnjenje; ko ga je torej dočkala, je pripravljena oditi v božji zalón.

Kot da je Bog res pritrdil njeni želji, je čez nekaj dni zbolela za mrzlico in bolezen je hitro napredovala. Videlo se je, da ne bo prestala krize. Pred smrtjo si je v svoji ljubezni do sina in v svoji nesebičnosti naložila še zadnjo žrtev: vedno je upala, da bo počivala v domači zemlji poleg moža, staršev in drugih svojih dragih, zdaj pa je izprevidela, da bi to pomenilo za sina velike žrtve; zato je naročila, da jo naj kar v Ostiji pokopljejo, pač pa se je naj doma spominjajo v molitvah in pri oltarju v znanih ji domačih bazilikah. Deveti dan je umrla, stara 56 let. Avguštin se ni bil ganil od njene bolniške postelje in ljubeče ji je zatisnil oči.

Strašno težko mu je bilo. Mater je izgubil, in kakšno mater! Ob njeni izgubi se je šele prav zavedel, kaj mu je bila. Spomnil se pa je, kako si je želela v božji objem, in da zdaj najbolj izpolni njeno željo, če premaguje svojo bol. Res ni kanila solza iz njegovih oči, čeprav je bil ves strt v duši. Kot novokrščenec ni tudi hotel dati z zunanjim žalovanjem slabega zgleda drugim, češ, da ne veruje dovolj v posmrtnost duše in v vstajenje telesa. Pač pa je sinko Adeodat krčevito jokal ob mrtvem truplu ljubljene babice.

Ko so jo pokopali v Ostiji in se je drugo jutro Avguštin zbudil, mu je takoj stopila pred dušo misel: zlata mati spi v grobu, hladna ruša jo krije, ne boš imel več prilike, da sprejemaš njeno ljubezen in ji vračaš svojo. Takrat je pa tudi njemu navrlo v oči in grenko je zajokal. Do pozne starosti in do smrti mu je podoba predrage, zlate matere jasno lebdela pred očmi. Ni je pozabil.

(Dalje.)

Delo in nedeljski počitek.*

1. V stari zavezi je Bog poudaril, da je posvečevanje sobote velike važnosti; ko so bili Izraelci v puščavi, jim je po ustih Mozesovih zapovedal, da naj vsakega, ki bi to zapoved prestopil, kaznujejo s smrtjo. Mi, ki živimo v novi zavezi, pa moramo posvečevati nedeljo. Predvsem moramo na Gospodov dan opuščati hlapčevska dela.

2. Nedeljski počitek pa ni poljubna zahteva delavnega človeka, ampak naravna postaja. Človek ni tak, da bi mogel neprestano delati kakor mrtev stroj, pa še ta se obrabi, ako vedno dela. Učenjaki in celo zdravniki, ki so vsako vero zavrgli in nekrščanske vlade so javno proglašali svoje prepričanje, da je en dan počitka v tednu potreben; soglasno so potrdili, kako zelo važno je, da se nedelja splošno obhaja kot dan počitka.

3. Pa je tudi nekaj lepega in dvigajočega v nedeljskem posvečevanju. Kakor hitro se na Gospodov dan zbudi, čuti pravi krščanski delavec, da se nahaja v čisto novem ozračju. Veseli glas cerkvenih zvonov prijetno doni njegovim ušesom. V nedeljo obleče boljšo obleko namesto prašne bluze ter gre veselega srca v cerkev, da se tam združi z drugimi kristjani v čiščenju Boga, svojega najvišjega Gospoda in gospodarja. Veliki in majhni, visoki in nizki, bogati in revni so v hiši božji enaki in najbolj preprost delavec se zaveda, da med temi stenami njegovo krščansko dostojanstvo odvaga mramornate palače, visoke državne službe, plemenitaške naslove, ki se mu zazdijo kakor prazne iveri.

* Iz knjige: *The Young Man's Guide*, by Rev. F. X. Lasance, New York 1910.

4. Vendar se še marsikdo dobi, ki si v svoji slepoti in dobičkaželjnosti domišlja, da mu bo nedeljsko delo v korist in mu kup denarja povečalo. Kakšna kratkovidnost! Če bi ti, prijatelj moj, mogel sešteti vse tiste, ki so obogateli po nedeljskem delu — če taki ljudje sploh so — in vse tiste, ki so vkljub nedeljskemu delu ali bolj pravilno povedano, ki so prav vsled nedeljskega dela prišli na beraško palico, bi te že samo misel na zemeljski dobiček ostrašila, da ne bi nikoli skrunil Gospodovega dne. Vse je ležeče na božjem blagoslovu; prekletstvo božje pa nasprotno uniči najlepše upe in najmodrejše račune. Ali morda ne more Bog v eni kratki uri poslati bliska in toče, bolezni in smrti? Ali ne bo njegova roka vedela, kako naj krivca zadene?

5. Neki sodnik je v svoji mladosti spadal v družbo fantov, ki so nedeljo vedno skrunili, bodisi z delom ali z vsakovrstnimi razvratnostmi. V poznejšem življenju pa se je predručal (spreobrnul) in svoje življenje poboljšal. — Ob neki priliki pa je moral na smrt obsoditi zločinca, ki je bil tudi član iste družbe. Sodnik se je zgrozil, ko je pomislil na nevarnost, ki se je v nji nahajal tudi sam in je vprašal nesrečnega človeka pred seboj, kaj se je zgodilo z njegovimi nekdanjimi tovariši. Zločinec pa mu odvrne: »Razen vas in mene ni nobeden več živ; vsi ostali so končali na vislicah ali pa kako drugače nasilno umrli.«

6. To je samo eden izmed številnih zgledov, ki dokazujejo, da kakor je Bog v stari zavezi kaznoval skrunivce sobote, tako hudo jih kaznuje tudi zdaj. Skrbnc se torej čuvaj, prijatelj moj, da ne boš skrunil nedelje niti z delom, niti s tem da bi se udajal grešnemu veselju. Živi, kakor te uči tvoja vera; bodi dober in zvest katoličan; potem boš lahko srečno živel in mirno umrl.

Franjo Strah:

Kadar ajda zori . . .

(Drobtine s potov in obiskov.)

Pa sem stopil na polje, med njive, v široko, belo cesto. Ozrl sem se s pota v polje, med zorečo pšenico v vročem poletju, med cvetočo ajdo v jesenskih dneh. In sem bil videl tukaj in tam: vse v rasti, vse v cvetju, vse v vencih... Kamorkoli sem bil stopil, povsod je šumelo pod nogami, povsod okrog je pelo, vriskalo, povsod je kipel življenje, mladost...

O, kako je lepo, ko v polju ajda zori...!

Gorje, Jesenice, Šenčur, Velike Lašče, Ježica, Domžale — povsod sem bil in povsod tako. Skrite so sile, skrita je moč, kadar pa plane in se razžari, kipi na vse strani. In znova navdušuje, znova daje rasti, pogona, moči, ponosa in bratske zavesti. Ni nam še sile, o fantje, dokler bo tega v nas!

Ozrite se, fantje, v polje, v široko ravan, pogledjte, oh, pogledjte polja pred seboj, cvetje, ko ajda zori...

Ne hodite brez oči mimo cvetočih polj, mimo mladosti svoje!

V ajdo, v široko polje pred seboj se ozrite! V bisernih kaplicah ajdovih cvetov je moč in sila in vsa lepota cvetnih polj. Ko jih vidim in hodim mimo njih v jutranjem solneu, mi je toplo in v eno samo misel objamem vse polje, vso ajdo, vse njeno cvetovje, ves sok medenih čašic, vse biserne kapljice, — o, saj smo še mladi!

Saj je še rast v nas, še vse polno hrepenenja in lepote in moči! Fantje z menoj, za menoj, — svojim potom in delom in ciljem boste sledili!

* * *

Gorje najprej.

Pod goro, v rebri, v objemu triglavskih skal je Orel svoje gnezdo zgradil. Pred desetletji so začeli, sledil jim je rod za rod in bil sem priča, ko je

bil v Gorjah blagoslovljen »Gorjanski dom« — že tretji društveni dom, kar v Gorjah raste, živi in se iz sebe in drugih krepi zdrav slovenski katoliški rod.

Še je sila, še je moč in hrepenenje v nas!

Ni se zastonj pred desetletji slovenski Orel rodil, ni bila njiva pognojena zaman!

* * *

Pa fantje Gorjanski. Še o njih besedo, dve. Saj niso v besedah, v delu so! Povsod jim ajda zori. Morda jih ni tolikanj ko drugod, pa so iz sebe močni. In poganjajo in rastejo in se krepe v vse strani. Predsednika jim poznam, — fant, Bog te živi, saj sem ti pozabil ime. Andrej si menda, pa še to vem, da si iz grape nekje doma in da se z nekim lesenim obrtom ukvarjaš čez dan.

In še imajo fantje vodnika, ki je kaplan in mu je Tone Bergant ime! Smehlja se, kadar pridem, smehljaje hodi med fanti in jih bodri, pa se bo gotovo še ob teh vrsticah smehljaj, ko bo svoje ime med svojimi fanti bral... Naj se, saj smeh je življenje, smeh je vesela pesem človeka vse do njegovih zadnjih dni.

Takšne so Gorje, takšni so fantje, tako in zato jim ajda zori!

* * *

Potem Jesenice.

Ni dolgo, kar so mesto postale, hudo so ponosne na to! Cerkev pa takšno imajo, da še podružnične ni vredna, kaj pa potlej farne in celo mestne. No, pa to k fantom ne spada, ni njih briga, pa mi teh besed še zamerili ne bodo. Morda bo gospod župnik in duhovni svetnik Kastelic kaj hud, za ušesa vem da me ne bo! Saj bi sam rad pomagal, ko bi se dalo, pa so sitnosti in težave na vseh straneh, denarja pa tudi manjka na vseh straneh.

Pa društveni dom zidajo. To vam bo hiša, da bodo strmeli ljudje! Gorjenska ne premore takšne, tudi ostala Slovenija ne. Je pa tudi prosvetnega dela toliko na Jesenicah, da še kmalu ne kje toliko. In še več ga je potrebno.

Jesenice so delavski kraj, so prometni kraj, so živahen kraj, bodo ja še kaj potrebnih delavcev imele na polju prosvete in kulture!

Ampak društveni dom. Ta mi z glave ne gre in zares občudujem te agilne ljudi. Cele milijone bo stala nova stavba — in jih upajo spraviti skupaj! Pa kako s korajžo in kako resno so se lotili te stvari! Bil sem na Jesenicah tedaj, ko so blagoslovili temeljni kamen novemu domu, ki bo prav poleg železnice stal. In mi je znani fant, za Albina ga kličejo, kar vrnil tisto polo, kjer popisujejo temeljne kamne po dinarju. »Kar celo polo boš, ravno sto kamnov bo, pa sto celih dinarjev. Če denarja nimaš s seboj, kar vzemi in boš že enkrat poslal.«

Tako znajo. In mi zdaj pola doma v predalu leži in jo premetavam in me vsakikrat opominja, da sem na Jesenicah za cel stotak obremenjen in da bo enkrat treba napraviti konec.

Fantje z Jesenic, vam, o vam pa lepo ajda cvete...!

Pa pozdravljeni in je že res, da bo enkrat romal moj stotak na Jesenice. Kdaj, tega pa res še ne vem!

* * *

Saj vas nisem pozabil, gospod Križman, jeseniški kaplan! Vse vem in sem vas videl in z ganotjem opazoval tisti hip, ko ste s kladivom udarjali ob temeljni kamen in ste dejali obenem, da zapuščate temu domu vse svoje premoženje in nepremoženje. Moj Bog, saj ste vse dali, celo življenje — ali je kdo še več dal od vas!?

Nihče! Zakaj takšnega denarja ni, ki bi življenje plačal!

Pa vas bodo pomnile Jesenice in vas bo pomnil novo zidani dom in fantje in vsi dobri ž njimi! Saj je malo takšnih rodila naša slovenska dežela!

* * *

Kaj pa Šenčur?

Vas poleg Kranja je to, kar za letovišče bi jo skoraj krstil. Skozi vas imajo drevored, potoček v njem, ki je suh, — ko bi suh ne bil in bi klopi postavili pod kostanji, saj bi bil to krasen prostor!

In hiše, kako jim po vrsti ob cesti stoje! Mesto, bi človek sodil. Pa ni, — velika fara pa je.

Pred vojno so Orla že imeli. Vojska ga je vzela in so potlej po vsej fari spali. Dolga leta so spali, vse njive so se zarastle, plevel je že rasel po raz-

Novi orlovski odsek Šenčur pri Kranju.

rih — tedaj pa je seme iz davnih dni pognalo iz razorov, razrastlo se je, razvilo v cvet, ki mu je orlovsko društvo ime. Še nimajo odbora, pa je prav tako, kot bi ga imeli. Skupaj se zbirajo, pa ukrepajo na vse strani, kako bi in kam.

Miha Kosirnik mu je ime, ki ga poznam še iz dni, ko je na Ježici bil. Zdaj je posestnik v Šenčurju, ženico in dvoje otrok ima, — na Orla pa ni pozabil fant! Kajkrat je mislil nanj, se v sanjah vračal na Ježico — pa sta nekoč z Umnikom skupaj stopila. Bile so sprva besede, sanje, misli, vse bolj pa je rastla iz vsega ven resnica. In kar znenada je planila kvišku.

Umnik je mož, oblastni poslanec je bil, — ta je znal s fanti in tudi z možmi. Navdušil jih je, zbral okrog sebe, pa so odločili in hiteli v Ljubljano. Enkrat samkrat so kupili blaga za kroje v društveni nabavni, pa so izpraznili vso zalogo do dna.

In ko je prišel škof k birmi v Šenčur, ga je sprejelo nad 40 orlovskih konjenikov. Vsi v novih krojih, pa veliko je bilo že mož med njimi. Gospodarji so hlapcem prispevali, da so tudi oni mogli h kroju in vanj.

To je bratstvo, to ljubezen, to navdušenje!

Kdo pravi, da niso njive razorane, kdo trdi, da seme ne kali, da ajda v polju ne cvete in ne zori...!?

* * *

»Veš Franjo, novo življenje je zaživelo v Senčurju. Pa kakšno življenje, pa kakšno navdušenje, saj ti tega povedati ne znam« — tako mi je zadnjič pravil prijatelj Miha.

Jaz pa sem šel in sem verjel, da smo mladi. Časih kje se nam res ne pozna, da je že dvojne desetletij za nami. Še se nam odpirajo nova pota, nove vasi, še je po deželi novih sil in moči — iskati jih je treba.

Znova in znova razkopavajmo njivo, sejmo semena, trebimo plevel, saj je to in edinole to naše poslanstvo!

Velike Lašče.

* * *

Od Ljubljane čez Turjak ali Grosuplje, mimo Rašice ali Dobropolj, skozi do Lašč en sam klanec. In so še Lašče same prislonjene v breg in razmetane na vse strani v same klanec.

Vabili so me, šel sem, bil sem, vrnil sem se — pa bi še enkrat šel med te dolenjske ljudi! Ampak je le ena dvajsetletnica Orla v Velikih Laščah, nič več je ne bo.

* * *

Kaj si mi pravil, brat Nahtigal, kaplan velikolaški? Koj si me spoznal in te nisem še videl dotlej, ne govoril s teboj.

»V Pragi sem te videl in so mi rekli, to je Strah. Kaj te ne bi poznal, brat!«

Tako si se razodel in mi potem pripovedoval, kako je bilo v Velikih Laščah. Pa tisto sem že pisal nekje, kaj bi ponavljal še tu.

Da bo ljudi prišlo od vsepovsod, si rekel in je bilo res. Nekaj posebnega so ti ljudje tam pri vas! Malo sem še hodil okrog po Dolenjskem, nisem še vsega doumel, težko izrečem besedo.

Fantje, to je svet zase, tam doli! Korenine, grče, saj je tudi naš jezik tam doli doma. Klasična tla Slovenije. Trubar, Jurčič, Levstik, Stritar, vsi tam doli doma. Par ur hoda in obhodiš vse rojstne hiše teh slavnih mož.

Svetujem vam, fantje: na Dolenjsko pojte! Premalo jo še poznamo.

To je svet zase, vam rečem!

Tudi tam so polja v cvetju in tudi tam doli ajda zori... Ne tako bogata, bolj skromna so polja, ampak seme je pravo!

Pa Ježica?

* * *

Moj rojstni kraj, sedanja domačija. Če to kaj pomeni. Če nič, potem gremo naprej. Saj že gremo.

Dvajset let smo hodili doslej. Hodili uspešno, pa tudi bridko. Ko bi vam le to povedati mogel, katerih ur je več? Uspešnih, veselih, ali bridko doživljenih?

Saj veste in ne prašujte — tudi pri vas je tako...! Povsod, povsod... Danes tako, jutri drugače. Ljudje prihajajo, ljudje odhajajo. Vse pa je odvisno od ljudi. Kakšni so, ne koliko jih je.

* * *

Brat Kermavner, nekoč si bil naš! Od tedaj te poznam, ko si bil še doma in si bil le naš. Zdaj pa si vseh, pa si vendar še najbolj naš. Ježenc! Fant od fare, ki te radi imamo in se te kajkrat spominjamo, tebe in še bolj tistih tvojih dni pred desetletjem. Fant od fare, ki še rad prideš med nas in si ravno na praznik dvajsetletnice zadnjič med nami bil.

Pridi večkrat, ti Janez Kermavner!

Rad bi, da bi še enkrat vzcvetelo polje tja do Ljubljane in do Šent Vida, kjer se je ježenski Orel rodil! Rad bi še tistih dnevov spomin doživljal, ko si bil ti Janez, pa ti, Tone, France, Miha in še mnogi, mnogi...!

* * *

In ti, profesor Sever! Saj nisi profesor, naš fant si, med nas spadaš in si tak, kot jih je malo, pa bi jih bilo toliko treba...

Kaj gledaš, profesor Sever, kaj molčiš? V polje poglej, med njive raz-orane in posejane, povsod je cvetje in ajda zori...

Tudi pri nas, o tudi pri nas!

Saj smo preživeli dvajset let in si bil za tak praznik tudi med nami! Bog s teboj in še pridi!

Povsod je lepo, najlepše je doma! Ali ni res tako, ti naš fant, ti profesor Sever?!

* * *

In zdaj Domžale.

Da imajo lep dom in prostoren, to stoji! Kako pa se zbirajo v njem, — tega pa ne vem!

So pa že v njem preživeli svojih dvajset let. Prvo septembersko nedeljo so ta praznik slavili in še nov prapor so si za to priliko naročili in ga jim je gospod svetnik blagoslovil. Zbrala se je ta dan v Domžalah cela vojska rdečih srajc. Od vsepovsod so hiteli s kolesi v trg, z okrašenimi vozmi, s pesmijo na ustnih, z vriskom v grlu. In so se zbrali potem v sprevod in v cerkev.

Župnik in duhovni svetnik Bernik je bil, ki jim je v pridigi razodeval prilike fantovstva, namene organizacije, pomen novega prapora ter zlasti petero kamnov v križu, ki ga je v prapor nad orlovo glavo vdelal umetnik in mojster Plečnik. Da bi i fantje i dekleta petero kamnov v križu za svoje kamne in bisere imeli!

Ne bom jih pozabil zlasti tistih besed, ki jih je vneti pridigar tako sijajno povedal:

Orli, Orlice! Mladost je najlepše, mladost je življenje, mladost je vse! Mladost, življenje, Orel, — troje besed, ena sama misel! Vsa mladina bi imela biti zbrana v Orlu, da bi živela, da bi rastla, da bi cvetela! Da bi fant stal ko gora, ko hrast in se ne bi upognil na nobeno stran!

Oh, pa jih je toliko strtih na vse strani...!

* * *

Na koru sem se bil tistikrat stiskal v kot. Ko grom so donele besede pridigarja, verno in vdano jih je poslušala mladež in vsi. Poleg mene je stal odrastel fant, hipoma je potegnil z robcem čez oči... Videl sem le dvoje solz, ki sta lesketali...

* * *

Stopil sem ven. Mimo cipres, ki poleg cerkve stoje, sem se upognil v breg in nizzol v trg in skozi ulice v polje...

Tedaj sem videl, da v polju ajda zori... In sem šel, sedel na vrt za mizo, potegnil papir in svinčnik, da bi vam pisal, fantje!

»Ste kaj naročili?« je brž pridobila gostilničarjeva hčerka v vrt in k meni.

»Nič. Pozneje bom...«

V meni je tedaj pelo, pelo... Vse sem videl pred seboj, točno, natančno, do zadnje pike. Kaj bi tedaj s teboj, dekle! Kaj s tvojo pijačo!

V polju ajda zori, v nas je mladost, kaj nam vse drugo mar...!

Praga!

Ime, tisočkrat izgovorjeno, od tisočev pričakovano in v mnogih sanjah doživeto, ime, ki je v zadnjih mesecih pred odhodom pomenilo za vsakogar vse in edino, kdor se je bil odločil, da pojde, — Praga je vendarle v resničnosti vstala pred očmi vseh slovenskih izletnikov, Orlov in Orlic ter vseh številnih njihovih prijateljev.

Mnogih žrtev je bilo za to potrebno od skupnosti, še več od nekaterih posameznikov, toda uspeh potovanja je poplačal vse, je zadovoljil vsakogar. Bilo jih je celo takih, ki bi bili zadnji hip radi skočili na vlak v Ljubljani, v Celju, v Mariboru, na drugih postajah, takih, ki so se ves čas praških dni in še po vrnitvi izletnikov kesali in se še kesajo, da so bili neodločni in so ostali doma. Kakor pravljica je šlo od ust do ust ob povratku izletnikov: tako in tako je bilo, tukaj smo bili, tja smo šli, to smo videli, oh, le zakaj nisi šel, nisi šla z nami, nikoli bi ti ne bilo žal, kakor meni ni... Pa me je urednik »Mladosti« naprosil, naj za fante sploh, za one, ki v Prago mogli niso, še posebej napišem katero o tem potovanju. Za spomin, za tolažbo, pa še za bodrilo nekaterim, da drugič oklevali ne bodo...

1. Zbogom, domovina...!

Veselo razpoloženje je vladalo tisti dan na ljubljanskem kolodvoru. Vseposvdo navdušeni fantje, živahna dekleta, vsi s kovčegi, mnogi s pelerino ali površnikom čez roko. Zadnje minute so tekale, zadnji izletniki so se gnetli skozi množico onih, ki so se prišli poslavljati od Orlov ter hiteli na dolgi, dolgi vlak. Tedaj je oče, organizator in voditelj vsega potovanja, g. župnik Hafner, zapiskal, potem še zavpil:

»V vlak! Gremo!«

In potem se je počasi zazibala dolga vrsta voz — 21 jih je bilo — lokomotiva je zažvižgala, vlak je potegnil, Ljubljana je ginila izpred oči...

Skozi okna železniških voz se je iztegovalo na stotine rok, ki so mahale z robci v slovo... Na dolgem železniškem peronu pa takisto dolga gruča ljudi vseh vrst, znancev, prijateljev, bratov, sestra, mater, očetov odhajajočih. Tudi tu ista slika: mahanje, klicanje, vzklikanje...

»Bog živi! Zdaž Bůh!«

Vlak je končno zginil v tirih za poslopji in dolgimi vrstami železniških voz, množica na kolodvoru se je razšla. V duhu in v besedah so razhajajoči želeli odhajajočim srečno pot, veselo vožnjo, obilo zabave, uspehov, veselja in navdušenja med brati Čehi. Izletnikom pa so veselo igrala srca, ko se je skrila Ljubljana za griči...

Oh, zdaj gremo, oh, zdaj gremo...! — nazaj še pridemo...

Mimo cvetočih polj, ob robu gozdov in poleg deroče Save se je urno poganjala dolga železna kača, petje in ukanje se je glasilo v nastopajoči večer...

Zidani most, Celje, Pragersko, Maribor... Na postaji že stoji drugi posebni vlak z udeleženci s Štajerske.

Bratje, sestre, Bog z vami! Zdaj pa skupno naprej, dalje v noč in na sever!

In spet je zapiskal g. Hafner, za njim še lokomotiva potem je odjeknilo skozi okna vozov in tam iz nallačenega perona:

»Zbogom, bratje! Dobro se imejte v Pragi! Z uspehi, zdravi, veseli se vrnite med nas...!«

Ljubljanski posebni vlak je nekoliko čez enajsto uro ponoči oddrdral iz Maribora proti avstrijski meji. Čez čas mu je sledil še mariborski vlak.

Tako sta tisto noč zapustila slovensko zemljo dva polna vlaka navdušene mladine, ki je s pesmijo na ustnih in z vriskom zapuščala za teden dni svoje domove, svojo domovino.

Zbogom domovina, na veselo in srečno svidenje!

2. Kateri so šli in koliko?

Pač je treba v prvi vrsti omeniti prevzvišenega gospoda škofa dr. A. B. Jegliča, ki povsod rad spremlja svoje ljubljene fante ter jih tudi v Prago ni pustil same. Kljub težkim križem, ki jih častitljivi osiveli vladika nosi, je vendarle tudi od nastopil dolgo utrudljivo pot med brate Čehi, v zlato Prago.

Med odličnimi izletniki je bil tudi komisar ljubljanske oblasti g. dr. Marko Natlačen.

Poleg teh dveh odličnih spremljevalcev se je izleta udeležilo precejšnje število duhovnikov, mnogo prijateljev orlovskega gibanja ter končno številno članstvo orlovske organizacije, ki je bila glavna povzročiteljica izleta v Prago. Z Orli je potovalo na Češko tudi ljubljansko glasbeno društvo »Ljubljana«, ki je v nekaterih čeških mestih želo sijajne uspehe. To društvo je ob tej priliki močno in uspešno povzdignilo slovensko umetno in narodno pesem v tujini. S tega stališča moremo biti in smo zadovoljni ter je to dejstvo sploh posebej vredno omembe.

Najboljši, najkrepkejši in najuspešnejši predstavnik slovenskega Orla v tujem svetu pa je bila zmagovita mednarodna tekmovalna orlovska vrsta z bratom Hvaletom na čelu, ki je tako častno zastopala jugoslovanske in slovenske barve med mnogimi barvami navzočih državnih katoliških telovadnih zastopstev na telovadnem stadionu pri tekmah v Pragi.

Vrsto so sestavljali sledeči bratje: Hvale, Kermavner, Ulaga, Varšek, Tomšič, Jeržšek, Volčini, Triler, Železnik.

Tekmovalci so se vozili z ostalimi izletniki le do Dunaja. Tukaj so se ločili od ostalih, ki so šli na Velehrad in Olomouc ter so se odpeljali naravnost v Prago. Oni niso šli v tujino na izlet, marveč po zmago, po nove lavorike... Za takšne stvari pa je treba dela, priprav, počitka. Na tekme se ne pade kar zviška, z vlaka in veselega potovanja naravnost na telovadišče. Zato so tekmovalci hiteli z Dunaja naravnost v Prago, da se najprej dobro odpočijejo, potem pa temeljito in pravočasno pripravijo na trdi boj.

Z izletniki je potovalo dalje celotno predsedstvo JOZ in SOZ, ki je obenem tvorilo pripravljalni odbor ter vodstvo potovanja, to je obeh posebnih vlakov. V to svrho

Praga: Narodne noše v sprevodu.

je ves čas potovanja, tako v vlaku, kakor na krajih postanka, poslovala posebna pisarna pripravljalnega odbora, posebna blagajna, menjalnica ter so posamezni referenti skrbeli za različne potrebe izletnikov sploh. Seveda so takšna tiha, navadnemu človeku neopazna dela in koristi služila predvsem celoti; manj, toda vendarle dosti pa tudi posameznikom v okviru te celote.

Kot pred leti v Brno in poletj v Rim, je tudi tokrat potovala v Prago z izletniki lastna slovenska kuhinja, ki se je s kuharji vred sijajno obnesla. Vse drugače bi se počutili v Pragi, če bi ravno teh vzornih in pridnih kuharjev s seboj ne imeli. Tudi cena potovanja bi pokazala drugo številko, ter bi marsikomu onemogočila obisk češke prestolice.

Bratje Hrvatje so takisto potovali v dveh posebnih vlakih, skoraj isto pot so imeli, pa vendar so bili stroški za posameznika kar za par stotakov višji. Tudi oskrba in vse drugo je šlo pri njih vse drugače.

Naša organizacija izleta je bila v danih okoliščinah dovolj gibčna in vsem ustrežajoča. V splošnem je bilo vse dobre volje, vse je vriskalo in pelo v gluho temno noč, ko se je vlak pomikal po livadah in tihih dolinah gornje Štajerske proti Gradcu, proti Bruku, Dunaju...

Skupno se je orlovskega izleta v Prago udeležilo 1100 oseb Slovencev. Posebej je treba omeniti še skupino Orlov in Orlic iz Beograda, katero je vodil vrli gospod Ulaga, kaplan v Beogradu.

3. Do Dunaja in po Dunaju.

Pozno v noč je utihnilo petje po železniških vozovih, nastopila je utrujenost, ž njo vred — spanec. Vlak pa je vse dalje sopihal svojo pot v temno noč...

Tam nekje okoli Bruka se je predzadnjemu vozu vnela os, vlak je obstal. Voz je moral ven, dali so drugega. Zamuda, neizogibna zamuda. Navdušena mladina spi, spi... le redki so vedeli, kaj se godi okrog njih. I seveda!...

Že gremo spet.

Zamuda je prišla kot nalašč, kot naročena. Zakaj ravno dan se je budil na obzoru, ko je prvi vlak obstal na postaji pod slovitim Semeringom. In tako je tista nesrečna os in ž njo zamuda povzročila, da so izletniki mogli ob jutranji zori občudovati vso romantiko krajev ob progi čez Semering. Razkošne vile dunajskih bogatašev, krasni hoteli, letovišča so se ravno kopala v prvih jutranjih žarkih, ko je težka, dolga železna kača lezla po strmih klancih, skozi neštete predore, mostove, viadukte, nasipe, okoli ostrih skal, mimo njih.

Semering sam je vreden pogleda in bilo bi res škoda, če bi se bili v nočnih urah vozili čezenj.

Potem samotni gozdovi slabotnih borovcev, tam dalje tovarniška mesta, dimnik pri dimniku, velikanski reklamni napisi, naposled — Dunaj.

Zjutraj okrog šestih je bilo.

Na vzhodnem kolodvoru je prvi vlak obstal, kmalu za njim še drugi. Vsa vojska popotnikov se je vsula iz vozov, namah je planila na ulico in v park. Tam so delili zajtrk: izborna dunajska kava, žemlje, vsega v izobilju. Dunajske dame so to reč imenično oskrbele, vsakdo je bil zadovoljen.

Potem se je armada izletnikov razkropila. Ta je šel sem, oni tja, vsak na svojo stran, — kdor je namreč Dunaj še od prej poznal. Kdor ga ni, in teh je bila večina, je vdano sedel v pripravljeni vlak tramvajskih voz ter čakal, kaj bo. Dokler niso tramvaji zdrčali skozi mesto, eden za drugim...

Dunaj, cesarsko mesto — nekdanj! Pa sedaj? Mesto pač, z velikim prometom, s precejšnjo živahnostjo, vrvenjem in življenjem na vseh straneh — le sijaj cesarskega mesta je skrit. Cesarski dvor Habsburžanov, znameniti Schönbrunn — dvoje imen, dvoje stavb, kjer se je stoletja sem govorilo, delalo, sklepalo in odločalo tudi o sinovih slovenskih zemlja.

Zato so si izletniki z največjo pozornostjo in največ ogledovali ti dve znamenitosti Dunaja. Treba poudariti, da je bil ogled Dunaja dobro pripravljen in je organizacija zadovoljila. Dunajčani so se izkazali kot vljudni, vsestransko postrežljivi gospodje. Je pa ta vljudnost sicer lastna vsem onim po velikih mestih, ki računajo kot trgovci, kako in kam bo stopil sleherni tujec v njihovem mestu, koliko bodo od vsakega njihovega koraka zaslužili in kakšen bo končno vtis, s katerim bo dotičnik zapuščal njih mesto. Po teh vidikih se ravnaajo že povsod; posledice padajo tujcem v oči in napravljajo nanje dober vtis. Dunajčani so tudi sicer znani kot ljudje finih manir in resnične, salonske vljudnosti, — pač ni čuda tedaj, da je večina naših izletnikov z zadovoljstvom zapuščala dunajske cesarske dvore in široke, krasne ulice.

Tramvaji so vozili naše ljudi skozi mesto najprej v Schönbrunn. Spotoma so sprevodniki razlagali izletnikom nekatere zanimivejše stavbe. Škoda le to, da je bila ta razlaga nemška in so jo zato le redki razumeli. Ogromna večina od lepih besed in gostoljubnih gest ni imela nobene koristi.

Sprehodi po Schönbrunnu so vsem ostali v dobrem spominu. Krasne, razkošne dvorane, veliki, čedno urejeni parki, vodometi, zlasti pa ogromni zverinjaki je vsakogar zanimal. Dolge ure so naši izletniki hodili sem in tja po teh stavbah in okoli njih ter poslušali in poskušali razumeti vodnike, ki so razlagali posamezne stvari in hoteli vbiti obiskovalcem v glavo sleherno letnico, ki je kakorkoli v zvezi s kakšno sobo, sliko, stolom i. t. d.

Po temeljitem ogledu Schönbrunna so se vsi obiskovalci s tramvaji odpeljali na pravi cesarski dvor Habsburžanov, v osrčje mesta. Tudi to zgodovinsko stavbo so si izletniki podrobno ogledali.

Potem so Dunajčani naše izletnike prepeljali s tramvaji parkrat okrog osrčja mesta, po Ringu, ki je najlepša, obenem krožna dunajska cesta. Ob njej stoje vsa glavna poslopja, kakor muzeji, parlament, mestni magistrat i. t. d. Vse to je kakor bežna slika v filmu zginjalo mimo naših ljudi. Le cerkev sv. Štefana so si izletniki ogledali samo od daleč in od zunaj.

Po kosilu se je vojska popotnikov spet zbrala na vzhodnem kolodvoru ob vlakih. Oba vlaka je za časa obiska mesta stražila policija, ker so bili izletniki pustili v njih vso prtljago.

Okrog dveh popoldne je prvi vlak zapiskal... Skozi mogočni most je vlak izletnike odpeljal čez Donavo in dunajska predmestja tja v široko polje in dalje proti češki meji.

Tedaj je zaživelo po vozovih...

(Dalje prih.)

Ton Vin:

Moravče.

(Misli in besede z nedeljskega veselja orlovske mladine v Moravčah dne 30. junija 1929.)

Solnce, rast v gmajni, v zlatem polju prepelica; v junijski bohotti umita nedelja, ko peljem s kolesom v moravško dolino. Vabijo sence ob vodi, pa me zmoti, da se umijem in odpočijem v hladu. Tam za goro že pozvanja s štirimi. Vem: zdaj je vrvenje pred cerkvijo, že se zgrinjajo vrste k blagoslovu, rdeče srajce, sama mladost, mladci moravški.

V klanec pred menoj se poganja očka. Stopim s kolesa, da ga oговорim. Da gre v Moravče, mi pove, in da bo tudi njegov fant tam telovadil. Pa da mu nič ni všeč, ker mu vedno uhaja med Orle; saj svojčas, pravi, ko je on doraščal, niso kaj takega poznali, pa je bilo vseeno prav. Zdaj se mi res ne ljubi, da bi te pregovarjal; saj prideš tja, očka, na tabor v županov vrt, tam ti jih bom že pred vsemi drugimi povedal. Še vesel boš, si mislim, da imaš fanta pri Orlu, pa poženem naprej. Sèm čez dolino se zasveti cerkev moravska.

Blagoslov je minil; počasi se prazni božji dom, ljudstvo polni trg in se zlika v županov vrt; prapori, godba, čete. Oče županov vabijo s smehom, danes so si cigaro prižgali. Trobka: v ograjen prostor prikorakajo čete: kroji s prapori naprej, za njimi telovadci, mladei, Orlice, naraščaj. Zdaj je roža polna: v sredi pisana, urejena, mlada, ob straneh listi kmečkih rut, očanskih srajc.

Gledam: vsi zdravi, rdeči, veseli, navdušeni. Kaj bi vam povedal? Zares ne vem: če vam na mlado pot srečo voščim, za težko pot par ciljev pokažem, za dolgo pot moči podžgem, bi mi skoraj ne verjeli; preblizu smo si v letih. Odločim se: naše zunanje prireditve naj ne veljajo nam; mi se bomo pomenili o naših zadevah ob večerih v domu, pri gospodu, na vasi. Zdaj pa je čas, da ljudem povemo, kdo smo. Saj nas komaj poznajo, ter niti ponosni ne morejo biti na to, da imajo svojo mladino v našem Orlu. Začnem. —

»Ste dejali očka v klancu, da nas svoje dni niste poznali! Pa je že darno, odkar smo se Orli prvič našli. Dvaindvajset let! Vojna je bila vmes, čudne reči so se godile, mi pa smo prestajali svoj krst. Zdaj rastemo v petnajsti tisoč, mladi, zdravi in korajžni. Že so na slovenskih vodilnih mestih moške iz naših orlovskih vrst. Nič nismo bojazljivi, svobodna je naša pot naprej.«

»Drugače da ste doraščali vaše dni? Bolj počasi, brezskrbneje; ni vas motila tujina, učenost; niste bežali z grude v mesta, za bogastvom; tudi pijanški in zapravljeni da tako niste bili? Pravite, da tudi vsega znali niste hoteli. Mogóte imate v marsičem prav? Toda, če smo mi mladi v čem različni od mladih rodov prošlih let, smo taki zato, ker drugačni biti ne smemo.« —

Solnce pripeka, vidim, da so telovadci izmučeni. Ni jim všeč: kdo pravi, da smo taki? Čutim, da sem prerobato dejal. Saj vem, da surovežev in pijancev, kvantačev in lenuhov ni med njimi; tudi ne med občinstvom potepuhov in barab. Toda: naj bodo veseli zato, bodo vsaj vedeli, da jih je drugod dovolj. Malo se opravičim: —

»Kako ne bi bili mi drugačni, ko pa so taki časi šli mimo nas! Preživeli smo svetovno vojno, ko smo v stradanju in večnem strahu za svojce morali zgodaj na delo; že tedaj smo začutili, kako je razprta in sovražna družba, da se trga za skorjo kruha. Toda mi smo šli iz tiste teme novim in boljšim časom naproti. Po tujem hlapčevstvu, ki smo se ga res komaj zavedali, smo dobili svobodno domovino; v domači slovenski zemlji nam je vstala zapisana naša bodočnost. V lastnem domu, v svobodni državi smo korajžno prevzeli nase odgovornost, da postanemo vredni svobode, vredni žrtve in življenj naših

junakov. Kako bi potem bilo čudno, če smo se resno zamislili vase, če smo šli moško na delo, da damo novi dobi novih temeljev. Vedeli pa smo, da bo naša moška doba močna, če bo zdrava naša mladost; odločili smo se, da poiščemo tako mladost v našem Orlu.»

Zdi se mi, da nas Orle ljudje vse premalo poznajo. Kar ločiti nas ne morejo od ostalih društev po deželi. Mislijo, da jih hočemo s telovadbo samo zabavati; če pa smo na svoji veselici, smo prav taki, kakor drugi: pijemo, norimo, zapravljamo. Izgovarjajo se, da smo prav vsi enaki, pa ne pustijo svoje mladine z doma in v Orlo. Zato jim povem, kdo nas vodi in kaj se menimo. —

»Svojo mladost hočemo ohraniti zdravo in pametno; iz poštenih družin smo, pa hočemo poštenost, delavnost in vernost obdržati, poživljati. Zato smo si za vodnike izbrali naše gospode duhovne. Njim mi Orli ne bomo nikoli nehvaležni, ker vemo, da nas vodili znajo, da bi brez njih Slovenci nikoli to ne bili, kar smo v kulturi in drugod. Z njimi se pomenkujemo o vsem, kar nas zanima, kar nam prav pride za zdaj in za našo močnatost. Kaj nas zanima? Pomislite, takale vprašanja: Zakaj smo mi Slovenci bolj siromašni od drugih narodov? Zakaj toliko popivamo in smo čudno surovi ter nepremišljeni? Zakaj se iz svoje zemlje tako radi v tujino izseljujemo? Zakaj tujcem pustimo, da iz naših žuljev rejeni nam domačinom delo delijo ter nas izrabljajo? Zakaj tako malo skupaj držimo, in še mnogo podobnih vprašanj.» —

Da ne bodo mislili, da samo blebetati znamo, kvečjemu še, lepo se obleči in se ošabno postavljati, jim povem še to: —

»Kako boste, prijatelji, mogli našega fanta iz moravške doline spoznati, če je bil ali če je v našem Orlu? Na to je lahko odgovoriti: vsak, ki svoje domače s pridnim delom podpira, da so nanj ponosni — je naš fant. Vsak, ki očetovega in svojega imetja po pivnicah in igravnicah ne zapravlja ter dobro ime svojih spoštuje — je naš fant. Vsak pa, ki dobremu imenu svoje hiše sramoto dela, da so ga žalostni in s prstom za njim kažejo — ni Orel, kakor tudi ne tisti, ki je surov in kvantav, pijanski in postopač. Če je kdaj kdo od takih zašel med nas Orle, smo ga odslovili.» —

Solnce je že vrglo dolge sence čez županov vrt, ki je ves žuborel kot ajdova njiva, pisan in živ, ko so naju z županovim očkom odgnali v amerikanski zapor; očka je plačal radi radodarnosti z bobi, jaz zavoljo dolgega jezika.

Nedeljsko veselje pa je lepo končalo.

O meni dobrin.

(Nekaj misli k dr. A. Ušeničnikovi Socialni ekonomiji, četrto poglavje, vprašanje 207—247.)

Vsake roke se nekaj prime.

(Vpr. 207.)

Na letošnji razstavi v Poznanju je bila slika, ki je nazorno predočevala, skozi koliko rok gre blago pri menjavanju. Vsake roke se seveda nekaj prime in blago se temu primerno podraži. Slikar je naslikal najprej branjevca, krošnjarja, ki hodi okrog kmetov in kupuje razno blago. Nato predoči malega trgovca, ki kupuje od branjevca, in spet velikega trgovca, ki jemlje blago od malega. Blago pride na blagovno borzo, kjer služi borzni senzal. Odtod gre blago spet v roke drugega veletrgovca, potem malega trgovca in branjevca, da pride do onega, ki ga uporabi. Ni vselej ta pot med kmetom, ki prideluje, in med — recimo — mestnim človekom, ki uporablja na kmetih zrastle hranivo, tako dolga, toda v glavnem slikar dobro zadene vlogo premnogih posrednikov, ki strahovito podraže kmetske pridelke, preden pridejo do konsumentov, t. j. tistih, ki jih porabijo, použijejo.

Kako je trgovina rastla.

(Vpr. 214.)

Človek je bil vedno navezan na druge ljudi. Vedno so se morali ljudje med seboj podpirati, če so hoteli živeti. Iz te medsebojne navezanosti je sledilo tudi zamenjavanje raznih pridelkov. Trgovina, ki se peča z zamenjavanjem, je zato v svojih prvih začetkih tako stara kot vsako gospodarjenje sploh. Zamenjaval so spočetka ljudje le blago za blago. Denarja niso tako brž poznali. Pravijo, da so naši predniki največ plačevali s platnom in da naša beseda plačati pride od besede platno. Kmet je zamenjal, kar je pridelal in doma izdelal, za stvari, ki jih je nujno rabil, pa jih ni mogel doma narediti. Kmet je bil prvotno tudi sam svoj obrtnik. Sam je naredil razno orodje in izdelal obleko. Bil je sam svoj kolar, kovač, krovec, čevljar, krojač itd. Tudi je neprimerno manj rabil, kot rabi danes. Vendar je bilo v vseh časih mnogo stvari, ki jih je bilo treba kupiti in zato druge prodati. Zato so ljudje vedno zamenjavali, trgovali.

Menjavanje blaga, trgovino so do danes spremljali sejmi. Ti so se seveda sedaj silno izpremenili. Mislimo le na velesejme in razstave, kjer trgovci, obrtniki, velepodjetniki opozarjajo svet na svoje blago in izdelke ter prodajajo na drobno in na debelo, takoj in po naročilu.

Kaj nas uči moderni velesejem.

Moderni velesejem in razstave jasno kažejo, kako gospodarstvo napreduje, obenem pa tudi vsakemu gospodarju vpijejo, da mora napredovati, če hoče vzdržati. Veletrgovina in velika industrija, ki na velesejmih razkazuje svojo moč in svoj vpliv, govorita zlasti o tem, da je čas zlato. Naš kmet pa hodi še vedno na razne sejme, ker je to stara navada. Ne vpraša po času, ki ga zamudi. Še manj včasih vpraša po denarju, ki ga zapravi. Velike stvari se dajo ustvariti le tam, kjer se varčuje. Kolikokrat pa moramo reči, da naš narod ne zna prav varčevati in da torej zaostaja za velikimi narodi tudi v tem. Večkrat pač varčuje naš preprosti človek pri stvareh, ki jih je treba (knjiga, časopis, društvo), nima pa razumevanja, da je treba varčevanja tudi pri času, pri pijači, na sejmu itd. Brez večjega smisla za razumno varčevanje ne bomo Slovenci nikoli gospodarsko postali močnejši.

Če razmišljamo o današnjem načinu prodaje in nakupa, jasno vidimo, da bi bilo v veliko korist kmetu producentu (proizvajalcu) in delavcu ali meščanu konsumentu (porabniku), ako bi bili kolikor mogoče izločeni razni posredovalci v trgovini. Ta namen imajo razne kmetske prodajne in nabavne zadruge, na drugi strani pa razni delavski konsumi. Kmet ima lahko zelo velik dobiček, če svoje pridelke skupaj in brez posredovalcev proda veletrgovcu, ki spravi blago na svetovni trg. Še večjega pomena pa bi bilo, če bi kmetska prodajna zadruga prodajala naravnost delavskemu konsumu. Kmetsko združništvo skuša zbrati kmete, da bi izpeljali skupno prodajo in skupni nakup. V nekaterih deželah so tozadevno že mnogo dosegli, pri nas pa še v veliki meri manjka tistega duha skupnosti, ki hoče doseči uspehe za celoto, za družbo — ne samo za posameznika — če treba tudi z velikimi žrtvami in z velikim potrpljenjem.

Občila.

(Vpr. 216.)

Še bolj kot velesejmi kažejo napredek trgovine sredstva, ki služijo danes prometu. Niti osemdeset let ni preteklo od tiste zanimive dobe, ko je vladal po naših cestah voz-parizar. Gostilne ob starih velikih cestah še pričajo, kako je šel ves promet od Dunaja do Trsta na vozech, ki so jih vlekli konji. Ladje po morju so vozile z jadri in vesli. Pošto so prevažali v starih vozovih tedne in tedne, najnujnejše novice so prenašali seli na konjih. Brzjava, telefona, aeroplana nihče niti slutil ni. In danes? Parizar je propadel, poštni voz se je umaknil

avtomobilu, z železnico so preprežene vse kulturne države, vožnja po zraku postaja važno prometno sredstvo, s parobrodom smo iz Evrope v Ameriko v štirih dneh, vsak dogodek ponese radio v par urah po vsem svetu.

Napredek hiti.

Danes vse hiti, napreduje. Nikogar ne čakajo. Kdor se ne zna zasukati, ostane ob strani brez pomena. Tudi vsako gospodarstvo se mora prilagoditi temu razvoju. Čim hitreje to stori, toliko lažje v svetu vzdrži. Kdor je prepočasen, je gospodarsko tepen. Pri nas velja to zlasti kmetiskemu stanu. Mnogokrat se le preveč drži starih navad pri obdelovanju svojega polja. Ne sprejme dovolj hitro novih iznajdb in zato ga drugi prehitevajo. Tudi se ne zna premnogokrat izpremenjenim razmeram prilagoditi. V drugih deželah je kmet čisto na jasnem, da more doseči dobro ceno svojim pridelkom le, če drži skupaj. Zrastle so zato v raznih pokrajinah mogočne zadruge, ki ščitijo kmeta pri prodaji. Ravno tako tudi pri nakupu. Pri nas gre ta zavest med kmetisko ljudstvo prepočasi, zato naše kmetijstvo zaostaja za sosedi. Nov čas zahteva novih ljudi, predvsem pa ljudi, ki imajo smisel za skupno delo.

Vrednost dela.

(Vpr. 224, 228.)

Apostol Pavel je zapisal prvim kristjanom znamenito besedo: Kdor ne dela, naj tudi ne je. Bilo je to potrebno v tisti dobi, ko je paganstvo telesno delo naravnost zaničevalo. Rimljan je smatral delo za nekaj sramotnega in hotel živeti od dela drugih. Človeštvo je čisto pozabilo na svetopisemsko besedo: V potu svojega obraza boš jedel kruh. Kristus je delu vrnil njegovo vrednost. Sam je delal, da so drugi razumevali čast in potrebo dela. Danes ni nikogar, ki bi upal reči, da je delo sramota. Takih ljudi, ki se dela boje, ki se nizkega dela sramujejo, ki se jih drži lenoba, takih je seveda vedno dovolj, a nihče danes ne upa oznanjati nauka, da je delo samo nekaj sramotnega. Vsi vemo, da brez dela ni ničesar. Vsakemu blagu da vrednost v prvi vrsti delo. Naj je tudi kje naravno bogastvo veliko, brez dela tudi to ne pride do veljave. Delo je seveda zelo različno. Eden dela le z rokami, drugi mora mnogo misliti, eden je samo ročni delavec, drugi je morda učenjak, ki dela z glavo. Eno delo je težje, bolj umazano, drugo je morda prijetnejše, lažje. Razlik je veliko in nemogoče je, da bi vsi ljudje delali eno in isto delo, toda vsi morajo delati po svojih močeh.

Nikogar ni, ki bi še upal učiti, da je delo nekaj sramotnega, precej pa jih je, ki bi radi živeli le od dela drugih. Mnogo jih je dalje, ki se boje dela radi svoje lenobe ali pa hrepene le po lepšem in prijetnejšem delu. Eno in drugo moramo obsoditi. Delo, ki ga imaš, izvrši najbolje, kar ga moreš, pa delaj sebi ali drugemu. Vsako nemarnost pri delu je treba obsoditi. Danes je mnogo ljudi, ki si delo prebirajo. Večkrat po potrebi. Na kmetih ne dobe za služka, pa silijo v mesta in v tujino. Toda le premnogokrat jih žene v tujino in v mesto želja po lahkem delu. Taki seveda tudi v mestu ne najdejo zadovoljnosti. Ravno tako je treba obsoditi tiste, ki izrabljajo delo drugih. Delu izvajati vse pravice, ki mu jih kratijo premnogi izkoriščevalci, to je naloga organiziranega delovnega ljudstva. Premišljen in organiziran boj za pravice dela je v naši dobi naravnost potreben.

Monopoli.

(Vpr. 241, 242.)

V naši državi ima država nekatere stvari tako v oblasti, da čisto sama lahko določa cene pri tistem blagu. Tako je na primer prodaja tobaka čisto v državnih rokah; to se pravi, tobak je državni monopol. Vsak kmet v Bosni, Srbiji ali Macedoniji, ki prideluje tobak, mora tega prodati državi. Država potem

iz tobaka izdelava v svojih tovarnah razne vrste cigaret, cigar itd. in jih sama po svojih prodajalcih trafikantih prodaja. Državna monopola sta pri nas tudi sol in vžigalice (žveplenke). V carski Rusiji je bila državni monopol vodka (žganje).

Imamo včasih tudi monopole, ki so dani po naravi. Južno sadje ima svojo posebno ceno pri nas. Vzrok je lega zemlje, kjer se to sadje prideluje; pri nas se ne da vzgajati. Zato imajo kraji, kjer to sadje raste, naravni monopol nanj.

Mnogokrat se polastijo vse proizvodnje kakega blaga mogočni in bogati industrijci. Samo oni izdelujejo v svojih tovarnah tisto blago in potem določajo tudi sami cene po svoji mili volji. Tovarne, ki izdelujejo na primer železnino, se združijo in zmenijo, koliko blaga se bo naredilo in po kakšni ceni. Tako družbo tovarnarjev imenujemo kartel ali trust. Kdor se noče pridružiti, ga počasi uničijo s konkurenčnimi cenami, s provizijami (nagradami) razpečevalcem in prodajalcem blaga, s kričečo in včasih lažljivo umazano reklamo itd. Premnogokrat so torej taki karteli splošnosti v veliko škodo, ker umetno drže cene visoko. V nekaterih slučajih pa so tudi potrebni, ker preprečijo, da bi tovarne uničevale druga drugo, kajti pri tem bi trpelo končno največ delavstvo.

Proti kartelom tovarn bi bila najboljša samoobramba zveza konsumentov. Tisti, ki rabijo tako blago, se morajo združiti in se skupno dogovoriti za ceno s kartelom. Če bi n. pr. vsi kmetje skupno naročili umetna gnojila ali bakreno galico, bi se lahko s kartelom pogodili za najugodnejše cene. Posameznik si sam tukaj ne more pomagati. Pomagati more včasih tudi država. Ona najde sredstva, če hoče, da prepreči oderuške monopolne cene raznih družb. Treba je seveda, da so na krmilu države ljudje, ki imajo za take stvari razumevanje in voljo ljudstvu koristiti.

Draginja.

(Vpr. 241, 244, 245.)

Kdor mora po svetu, ve kako so različne cene istemu blagu v raznih deželah. Če gremo na Nemško, na Holandsko ali na Angleško, vidimo, kako je tam za nas vse drago. Ni nam mogoče izhajati. Toda Angležu ali Holanču se ne zdi drago v njegovi deželi, ker ima tem cenam primerne dohodke. Draginja, ki jo mi čutimo v njih deželi, oni ne občutijo. Američan, ki pride s svojimi dolarji na Slovensko, pravi, da je pri nas poceni, ker računa, koliko so razni predmeti v Ameriki dražji ko pri nas. Če pa bi on tukaj delal in služil, bi se mu ne zdelo poceni. Če primerjamo torej cene blaga v raznih deželah, nam to še ne pove, ali je tam prava draginja ali ne, ampak moramo poznati tudi zaslužek in dohodke tamkajšnjih prebivalcev. Potem šele moremo soditi o draginji. To smo občutili pri nas tudi v letih po vojni. Vrednost denarja se je silno izpremenila, zato je bilo blago včasih naenkrat silno drago za tiste, ki se jim niso zvišale tudi plače.

V nekaterih slučajih pa napravijo kako blago drago prej imenovani umetni monopoli. Da napravijo večji profit, dvignejo cene na oderuški način. Taka draginja seveda zadene vse, ki tisto blago rabijo. Tu je dolžnost države, da poseže vmes in prepreči oderušvo. Mnogo pa bi si mogli pomagati posamezniki, če se združijo v zvezo konsumentov in tako postavijo proti združenim tovarnarjem združene odjemalce.

Kdor slabo zasluži, ta seveda občuti vsako izpremembo v cenah. Če si ne more priboriti boljšega zaslužka, ko cene živilo rastejo, v resnici trpi radi draginje. Tudi to kliče delavce k združevanju, v organizacijo, ki more edina — poleg državne moči — pomagati, da se dvigne gospodarsko stanje delovnega ljudstva.

Organizirajmo!

Vse dosedanje razmišljanje o meni dobrin naj nas vodi do tega, da gojimo povsod misel na samopomoč in misel na silo organiziranega ljudstva.

† Anton Bregar, odsek Bloke.

† Anton Bregar.

Tuja, francoska zemlja se je odprla in sprejela v svojo hladno grudo zemeljske ostanke brata Antona Bregarja. Pokojni je bil načelnik našega odseka od njegove ustanovitve 1922. l. do svojega odhoda v Francijo 1925. l. Bil je zgled delavnega Orla. Prvič se je srečno vrnil iz tujine 1927. l. Udeleževal se je odsekovnega življenja, kot reden član pa k odseku ni pristopil, ker ni mislil še za stalno ostati doma. Odšel je res nazaj v marcu 1928. l. Delal je v rudniku v Rosele mosele. Tu si je nakopal bolezen, ki ga je priklenila na bolniško in smrtno posteljo. Okrepljen s svetimi zakramenti za umirajoče je dne 18. junija 1929 v tamkajšnji bolnici umrl.

Tujina nisi spolnila njegovih in naših upov! Zakaj požiraš naše najboljše moči? Odšel je mlad, zdrav, vesel, podjeten; nazaj je prišlo samo — črno obrobjeno pismo! Iskat je šel srečo, našel je — smrt! S tugo in žalostjo smo vzeli na znanje to vest. Vemo, preko volje Vsemogočnega ne moremo. Upamo pa, da roka, ki nas je ločila, nas v svojem času zopet združi.

Dragi! Bil si brat nam vsem; tudi meni, ki te ob tvojem času kot orlovskega delavca nisem poznal, ker še nisem bil član Orla. Danes pa poznam tvoje delo, te čislam in ti z drugimi brati vred kličem, v novo deželo brez prevar, večno lepi, zadnji naš pozdrav: Bog živi!

Počivaj mirno v tuji zemlji!

Tajnik.

† Franc Goler, odsek Solčava.

O, kako se je zgodilo z Golerjevim Franckom! Čeprav je umreti žalostno, posebno če je človek šele 25 let star, vendar smo ga skoro zavidali. Tak pogreb! Sam pomožni škof ljubljanski dr. Gregor Rožman so ga pokopali! 22. avgusta je bilo. Prevzvišeni pridejo na Šmarnovo obletnico vsako leto k nam. Letos so se za cel mesec zakasnili — kakor, da bi čakali na našega Francka, da nam lajšajo gorje ob njegovi izgubi s svojo prisotnostjo. Pa še p. Odilo so bili zraven in p. Krizostom in p. Regalat in sošolec salezijanski duhovnik Klemenšek! Vsi so slučajno prišli skupaj. Sedem duhovnikov! Slučajno? Ne! Bog je to hotel, ker je bil pokojni Orel in Marijin družbenik. Štirje bratje v kroju so nosili krsto, štirje bratje v kroju pa venec, pevci so zapeli, zastavi Marijine družbe sta se povesili in zemlja ga je zagrnila — naše duše pa so molile: Gospod, daj mu raj!

Bridka je za odsek izguba mladega, navdušenega člana, a tudi to so trenutki milosti, ob katerih poživimo svojo medsebojno ljubezen in delo za skupni zadnji cilj, ki je večno veselje v Bogu.

Počivajta v miru!

Po svetu okrog.

Mednarodne ženske igre v Pragi v l. 1930. Na mednarodnem kongresu ženskih sportnih društev, ki se je vršil v Bologni 11. in 12. maja 1929, je bilo sklenjeno, da se vrše mednarodne ženske igre v Pragi, in sicer v času od 6. do 8. septembra. Program je bil določen naslednji:

Teki na 60, 100, 200 in 800 m; tek preko zaprek na 80 m; suvanje krogle, metanje kopja in diska, skok v višino in na daljavo, stafeta 4 × 100 m.

Socialistična sportna internacionala v Lucernu šteje po najnovejših poročilih, izdanih po zadnji konferenci na Dunaju, 1.700.000 članov. Sedaj ima sedež v Pragi.

II. župni tabor slovenskih skavtov se je vršil od 2. do 9. julija t. l. pri Vižmarjih nad Ljubljano pod Šmarno goro. Nad 250 je bilo udeležencev iz vse Slovenije, iz ostalih krajev države pa je bilo okrog 150 gostov. Prijatelji mladine in vzgojitelji so se z zanimanjem šli ogledat tabor, da spoznajo to življenje v naravi, skavtska načela in vzgojno metodo.

Na Angleškem je skoraj en milijon nogometašev. V profesionalnih ligah je združenih 88 klubov, amaterskih klubov je pa 30.000! Na vsak klub pride okoli 30 članov, skupaj nad 900.000, torej skoro en milijon. Največja podzveza je London Football Association, ki združuje 2500 klubov.

Kako pospešuje Italija sport. Trije izborni atleti Tavernari, Facelli in Joetti so si v zgodnjem času vsled prepogostih startov poslabšali formo, s čimer je postal položaj mednarodne italijanske reprezentance koč-

ljiv. Na odredbo zdravnika atletske zveze so jim pa najprvo prepovedali vsak start v teku šestih tednov in morajo oditi za to dobo na morje in v gorovje, da se temeljito odpočijejo; vse to pa na stroške zveze. — Italijanskim amaterjem gre dobro.

Nov Stadion bodo zgradili na Dunaju, v katerem bo prostora za 60.000 gledalcev. Stal bo okrog 6.000.000 šilingov.

Olimpijske igre v letu 1932 se bodo vršile v Los Angeles v Ameriki, zimske igre pa v Lake Placid. Pri tem je zanimivo to, da so se Finci, Angleži in Američani izrekli proti temu, da bi bile udeležene pri olimpijskih igrah tudi ženske.

Prihodnji olimpijski kongres se bo vršil v letu 1930 v Berlinu, kjer bodo razpravljali zlasti o vprašanju amaterstva.

Prvenstvene slovanske plavalne tekme so se vršile avgusta v Varšavi. Prvo mesto si je priporila Čehoslovaška s 200 točkami, drugo Jugoslavija s 171 točkami in tretje Poljska s 121 točkami.

Francoski socialni teden. V mesecu avgustu se je vršil v Besanconu 21. francoski socialni teden. Prisostvovalo je tej prireditvi nad 1500 francoskih socialnih delavcev. Oficijsko je bil zastopan tudi mednarodni urad dela v Ženevi in mnogo inozemcev.

O vprašanju: Industrija in novi pogoji življenja, so predavali najodličnejši predstavniki katoliške znanosti in tako ima francoski socialni teden veliko prednost, da v določenem problemu podaja do podrobnosti izvedeno stališče katoliške cerkve k dotičnemu vprašanju.

Iz kraja v kraj

Sostro.

Po več letih se tudi iz našega odseka enkrat oglasimo v našem lepem orlovskem glasilu »Mladosti«, da ne bi mogoče kdo mislil, da umiramo, pač pa se vedno bolj oživljamo. Dne 4. sept. 1927 je obhajal naš Orel dvajsetletnico svojega obstoja z dobro uspešo prireditvijo. Kmalu po tej prireditvi je začel odsek hirati in meseca aprila 1928 bi bil kmalu zaspal. Toda navdušeni srenjski predsednik ga je s svojo veliko požrtvovalnostjo zopet oživel. Septembra meseca se je ustanovil naraščaj, ki se je začel takoj pridno vaditi in pripravljati za mladinsko akademijo, ki se je vršila 17. marca z jako dobrim uspehom in se je na željo prijateljev mladine ponovila na velikonočni ponedeljek. Tudi člani se nismo ustrašili snega in mraza ter smo se skrbno pripravljali za okrožne tekme. Vem, da ni nikomur žal za tiste lepe ure, katere smo preživeli v zimskih večerih okoli gorko peči v društveni

sobi in se učili iz poučne knjižice »Socialne ekonomije«. Tudi igrali smo pridno. Udeležili smo se tudi srenjske prireditve, sedaj pa se pripravljamo za okrožni nastop. Drugič sporočimo kaj več! Bog živi! — Br. Feliks.

Celje.

Orlovski nastop v Trbovljah 4. avgusta 1929. Celotna orlovska organizacija v območju celjskega orlovskega okrožja se je že celo leto z veliko vnemo pripravljala na svoj običajni letni nastop, ki se je imel vršiti v Trbovljah; v Trbovljah, kraju našega gorja, trgu trpljenja in tuge, dolini solz in revščine, a kjer ima tudi idealizem svoj dom, kjer cvete Orel. Ni bil brez premisleka določen ta kraj za orlovski nastop, ne, hoteli smo pokazati tudi v tej premoga bogati pokrajini, da ima Orel svoje gnezdo tudi pri njih, da pa niso osamljeni v borbi za ideje svoje organizacije, temveč da z njimi trpe in sodelujejo bratje in sestre v celi Slove-

niji; upamo, da se niso varali ne domačini, ne mi gostje. — Številne revizije, mnogi obiski in pogosta posvetovanja so obetala dober uspeh. Storili smo svoje, čakali na uspeh in sad. Čim bolj pa se je bližal dan prireditve, s tem večjo skrbjo in strahom smo čakali na vreme. Kakor bi bil hotel Bog nas opozoriti, da je zastonj delo, ako On ne da blagoslova, se je par dni pred našim praznikom pooblačilo nebo, zatemnile se gore in dež je škropil z blagodejno vlago mater-zemljo, poljedelcem v veselje, nam v žalost. Zastonj je naš trud, zastonj naše delo, vsa pota v mrzli zimi, v poletni vročini in vsa naša skrb zaman, smo si mislili. Še v soboto, tik pred našim nastopom, ni nebo obetalo ničesar drugega, kakor nove nalive. Kaj bo... Toda pokazalo se je, da je bil naš strah ničev, upanje dobrih pa upravičeno. V zgodnjem jutru so se megle, polne dežja in našega strahu, razpršile in zvezda Danica je privabila kralja svetlobe — sonce. V rožnoprsti zarji so zažareli vrhovi planin, slemenj gora so se odeli v jutranji rdeči soj in azurno nebo se je smehljalo nad zemljo. Nastopilo je »rožmarinovo jutro — nageljinov dan«. — Z veselim srcem, z dušo polno upanja, so se podali Orli in Orlice na pot, da zasejejo seme svojih idej med »črne« brate, da se navžijejo poguma med orlovskimi borci v Trbovljah. Jutranji vlak iz Maribora se je vedno bolj polnil, čim bolj se je bližal Trbovljam. Največja četa pa je vstopila v Celju, kjer so se pozdravili v bratski ljubezni Savinjšani, Orli ter Orlice iz Celja in drugih odsekov ter krožkov. Pomnoženi vlak je bil mnogo premajhen, tako da je vladala na vlaku velika gnječa, ki pa ni nikomur pokvarila dobre volje. Živa orlovska pesem je donela iz vlaka, navdušenje je rastlo od postaje do postaje, dokler se ni izlilo v kipeč val, ko smo izstopili v Trbovljah. Nobenega nereda, nobene zmešnjave, v par hipih je bil spreved formiran. Kakor živi cvetovi kraljevskega maka so zacveteli rdeči orlovski kroji na cesti od postaje do trga, kakor val belih nageljinov — pozdrav Trbovljam — so Orlice vzrastle sredi med nami. Iskrene so bile pozdravne besede predsednika odseka Trbovlje, br. Bana: »Trbovlje so črne, težke, mrke; ne bojte se bratje, tudi pri nas cvete orlovsko bratstvo, tudi pri nas smo na mestu, z ljubečim srcem, z veselo dušo bodite pozdravljeni; žuljev polno roko Vam podajemo, a v nas cvete pomlad, mladost, upa polno življenje. Dobrodošli!« — V sprevedu je korakalo 120 članov, 60 članic ter okrog 150 mladev, mladenk in obojnega naraščaja. Rudarska godba je neumorno igrala komad za komadom, tako da nam je precej dolga pot od postaje do cerkve potekla neverjetno hitro. Vmes pa se je oglašala večkrat orlovska pesem, pohitela kakor na krilih čez črno dolino, da je vabila in klicala vse prijatelje na orlovski praznik. Pred cerkvijo je goste pozdravil domači g. župnik. V svojem nagovoru je pohvalil orlovsko organizacijo, da se najprej

priporoči izvoru vsega — Bogu, ki naj da našim mladim močem duha in vrednosti. — Med sveto mašo je pridigoval pesnik-duhovnik Bošte, ki je v svojem pesniško zasnovanem govoru poudaril: »Vse je naše, mi smo pa božji.« Iskrene, do srca segajoče besede so našle med nami globok odmev. Himna »Povsod Boga«, ki jo je zapel pevski zbor, pa je povzdignila naša srca še bolj in zavedali smo se, da moramo biti »Bogu otroci, domovini sinovi«. Pri popoldanskem nastopu je največ navdušenja vzbudila orodna telovadba in redovne vaje članstva. Najdovršenejše pa so bile izvedene vaje članic. — Točno po programu, brez oklevanja in zamude je potekla cela prireditev, ki je bila visoka pesem delavnosti in vztrajnosti orlovskega odseka v Trbovljah, plačilo truda in dela odsekov in krožkov Celjskega okrožja. — Bratje in sestre, izpolnili ste svojo orlovsko dolžnost, naj ne preneha Vaša delavnost! Naj bo ta dan lep spomin na izvršeno delo in pobuda za nadaljnje udejstvovanje v Orlovstvu!

Krog.

Bratje! Poredkoma se oglašajo naš odsek v »Mladosti«. Danes se sicer oglašajo, pa le s prošnjo do Vas vseh, predragi nam bratje. Razposlali smo Vam srečke za našo loterijo, ki jo prirejam, da bi si sedaj ob desetletnici naše svobode postavili Orlovski dom. Rahlo je naše bratstvo. Zgodilo se je namreč, da so nam nekateri odseki vrnili srečke, ne da bi vedeli, kaj smo jim sploh poslali. Orlovski žig jih je tako prestrašil, da srečk sploh niso hoteli sprejeti. Mi smo razprodali srečke vsakega našega društva, ki nam jih je doposlalo. In zato smo upali in še upamo, da nam boste tudi Vi, bratje, širom Slovenije šli na roko. 50 odnosno 25 srečk res ni težko razprodati v eni vasi in to celo v taki vasi, kjer o orlovstvu nimajo ne duha ne sluha, o čemer smo se sami prepirali. Vemo, da imate tudi drugi težave z donosi, pa boste gotovo vseeno priskočili bratom na pomoč, bratom, ki živijo v kraju, kjer je orlovstvo šele v povojih in kjer se sodi moč vsega orlovstva po uspehu enega odseka. Bratje! Ne bodite otopelih src in naj ne bo naš glas — glas vpijočega v puščavi. Bog živi!

Ruše.

Večkrat se je oglašal ruški odsek kot oznanjevalec smrti, a sedaj si upamo že ubrati bolj veselo struno upanja po napredku. Naš odsek obhaja letos petletnico obstanka. Je sicer to kratek čas, a za naš odsek je bil ta čas petih let večkrat prav bradek; kajti prav pogosto nam je jemala božja previdnost naše voditelje. Prav globoko smo občutili izgubo Breznikovega naslednika č. g. Gregorja Zafošnika, ki se sedaj raduje v krogu konjiške orlovske družine. Pod njegovim vodstvom se je prvič upal naš odsek javno pokazati Rušanom, da res živi, potem I. akademije. Tudi č. g. Petra Pribožiča smo hitro izgubili, a njegovi nauki ostanejo pri

nas. Ostali smo sami, a še med nami je odšel eden po plačilo k večnemu Plačniku: br. K. Godec, katerega se je spominjala prva številka letošnje »Mladosti«. Malo nas je sedaj, a kličemo s pesnikom Župančičem: »Mi gremo naprej, mi gremo naprej, mi strelci!« Sedaj smo, hvala Bogu, dobili pomoč in oporo v č. g. kaplanu Matiji Munda od Svetega Tomaža pri Ormožu. »Slo bo; le ne obupati!« Tako nam je zaklical novi gospod kaplan prvi večer snidenja.

V proslavo petletnice našega odseka mislimo prirediti akademijo, na katero se z vso vnamo pripravljamo in katera naj pokaže Rušanom, da še živimo in hočemo še naprej. Delo za društveni dom gre počasi naprej. Smo pač v Rušah! Kdo jih ne pozna? Toda čeravno se nam stavijo ovire od vseh strani, vendar po naši dvorani, ki je sicer majhna, zaori mogočno pesem: »Orel zre mirno v sinje višave, strele in gromi ga ne plaše!« Bog živi! — T. L.

Dramlje pri Celju.

Dasi se ne moremo ponašati z velikimi uspehi, nam mora vendar vsak priznati, da smo ostali zvesti našim idejam in storili svojo dolžnost ter dosegli to, kar je pač v danih razmerah bilo mogoče. Naj sledi kratko poročilo. Po sept. občnem zboru smo šli z novim ognjem na delo. Največje skrbni smo bili rešeni, ko smo dobili začasno na razpolago kaplanijo. Čeprav ti prostori ne zadostujejo popolnoma našim potrebam, so nam vendar dobrodošli. Tukaj smo si uredili prav prijetno orlovsko gnezdo. Začeli smo z rednimi sestanki, sejami in se pripravljali za tekme. S pomočjo vrlih članic orl. krožka smo zbrali lepo število leposlovnih in znanstvenih knjig, ustanovili javno knjižnico, katera je posebno v zimskem času izvrstno poslovala. Z dohodki knjižnice smo si nabavili novih knjig. Da bi bilo življenje v odseku živahneje, smo zbrali potrebno vsoto in kupili v to svrhu harmonij, kateri nam dobro služi za razvedrilo in za poučevanje cerkvenega petja. Sredi najživahnejšega dela je poklicala tujina dva vrla brata Martina Voka in Vencija Kolarja; oba brata sta od ustanovitve do svojega odhoda zvesto in požrtvovalno delovala v odseku kot člana in odbornika. Vrh tega je bilo par članov radi družinskih nezgod odtrganih od društvenega dela, kar je slabo vplivalo na delo v odseku. Toda skrb na bližajoče tekme nas je zopet dvignila. Naj velja kar hoče — smo rekli — prvenstvo moramo mi Drameljčani odnesti. Prišlo so tekme. Prvenstva sicer nismo dosegli, toda čisto med »zadnjimi« tudi nismo ostali, dosegli smo 95 točk in dobili pohvalno pismo. Orlovske praznike smo obhajali s skupnim sv. obhajilom. Dne 7. julija se je po dobro uspelih duhovnih vajah celokupna orlovska družina slovesno posvetila Presv. Sreč. Jezusovemu. Presv. Sreč, v čigar varstvo smo se izročili, čuvaj nad nami, da bode naš polet usmerjen proti solnčni svetlobi. Bog živi! — Br. Nace.

Sv. Helena.

Prav na koncu gorenjske doline pod visoko goro Muravico je naše orlovsko gnezdo. Ker se poslovno leto nagiba h koncu, je prav, da katero povemo iz naših delavnih dni. Po lanskem taboru na Stadionu, katerega se je odsek polnoštevilno udeležil, je ponovno zaplala kri v naših žilah in nam dala še večjega poguma. V jeseni smo se pridno urili za akademijo, ki smo jo priredili 9. decembra. Prireditve je prijetno iznenadila vse, tako po sestavi kakor po izvedbi. Ponos in pobuda za nadaljnje delo vsakega odseka je letni javni telovadni nastop. Tega se je naš odsek v polni meri zavedal. Že na marčnem občnem zboru je bilo soglasno sklenjeno, da se vrši 2. junija. Mnogo je bilo truda, ker nam zimski čas ni skoraj nič zalegel. Vendar je z vztrajnim delom šlo. Na praznik sv. Rešnjega Telesa se je odsek udeležil procesije. Cel spored na dan javnega nastopa se je izvršil prav dobro in vse točno. Ob $\frac{1}{3}$ so bile litanije v župni cerkvi, ob $\frac{1}{4}$ pa javni nastop na prijaznem vrtu v Kamnici. Posebno so ugajali številnemu občinstvu živahni Orlič in nazadnje tek za prvenstvo odseka, katero si je priboril brat Ravnikar Ivan. Med telovadbo je v imenu odseka pozdravil br. Franc Jemc, takoj nato pa v imenu »Slomškove družbe« gospod nadučitelj, imejitelj reda sv. Save, Kornelij Iglič. Veličastnih svetovaclavskih dni Orlovstva v Pragi se je udeležilo 6 članov, ki so doživeli najlepše dni svojega življenja in odnesli iz zlate Prage najlepše spomine. Kako je bilo lepo, ve le oni, ki se je tega slavlja udeležil. Teden dni pred praskimi slavnostmi je kronika našega odseka zabeležila prav vesel dogodek. Dne 24. junija se je poročil br. Jožef Mihelčič iz Petelinj, zvest in delaven član našega odseka, kateremu kličemo: obilo sreče in Bog ga živi! S tem je v glavnem opisano delo našega odseka, ki bo praznoval drugo leto dvajsetletni jubilej in svojo polnoletnost v delu izpričal. Vsem bratom do naših meja in še čez prisrčen Bog živi! — Z.

Zalec.

Ob sklepu poslovnega leta 1928/29 vam predložimo par poročil, iz katerih je razvidno, kako je odsek deloval in kakšne smernice si je stavil za bodoče leto. Dne 15. avg. t. l. je imel odsek velik praznik, obhajal je namreč svojo dvajsetletnico obstoja, združeno z javno telovadbo. Vsa prireditve se je vršila v sledečem redu: Ob 2 je bil sprejem članov in članic, nato se je razvil lep številni sprevid s štirimi zastavami po trgu Zalec. Prvič je videl Zalec pohod Orla po trgu, čeprav je že bilo več prireditve v Zalcu. V dobi strankarstva nam je bil prepovedan vsak sprevid po trgu. Prišel pa je naš čas in to nam je dalo dovolj korajžje, da bode nad Zalcem zaplapolala zastava orlovske misli. Ob 4 popoldne se je vršila javna telovadba. Poleg prostih vaj so

izvajale članice krožka Polzela simbolično vajo »K Materic«, krožek Griže ravnotako eno simbolično vajo. Nekaj veselega je bilo videti svojevrstno točko članic »Slovenke rajajo«, katero so izvajale ob spremljanju harmonike članice krožka Celje. Na orodju, drugu in krogih sta nastopili dve orodni vrsti: Polzela in vrsta celjskega okrožja. Orodna vrsta Polzela se je izkazala na orodju jako dobro; bilo je videti, da jako močno konkurira z orodno vrsto celjskega okrožja. (Opomba: Pri tej vrsti sta namreč manjkala dva najboljša orodna telovadca.) Vsa prireditelja je v gmočnem oziru dobro uspela. Vsem odsekom in krožkom naj bode na tem mestu izrečena najprisrčnejša zahvala. Njihov obisk je rodil obilen sad. To se je pokazalo na občnem zboru, ki se je vršil dne 25. avg. t. l., na katerem se je število članov častno dvignilo. Vsled tega smo primorani, si kupiti en rabljen, dobro ohranjen ameriški drog. Kateri odsek ga lahko proda, naj se obrne na naš odsek s ponudbo in navedbo cene. Bog živi!

Srenja in odsek Dol. Logatec.

Z navdušenjem zapišem letnico 15. marca 1925. Saj je to rojstni dan srenje Dol. Logatec. Tako je bilo to rojstvo kakor pri otroku — ubogo, brez moči. Manjkalo je denarja, znanja za vodstvo odsekov nam je

tudi primanjkovalo. Pomoč odsekov ter poslovniki in orlovski odborniki sta pripomogla, da smo se ne samo vzdržali, temveč tudi leto za letom napredovali, tako da logaška srenja ni ena zadnjih v okrožju. Delo, katerega je izvršila, ji bode v čast in ponos še pri poznejši generaciji. Od obstoja pa do današnjega dne je izvršila nešteto revizij, poslovnih kakor tudi tehničnih, šla na roko odsekom v vsakem pogledu ter tako rešila odseke nedelavnosti ter tudi nekaterega izmed njih pogina. — Na sedežu odseka Dol. Logatec ima naša srenja razprte svoje peroti. Zato nam je ta odsek najbližji ter hočem tudi o njem spregovoriti ter dragim čitateljem »Mladosti« širok slovenske zemlje povedati, da tudi on živi, čeravno se sam nič ne oglasi. Torej, kaj je s tem odsekom? Je to eden izmed onih redkih odsekov, ki imajo vso podlago, vsa sredstva za napredovanje.

»Žetev je velika, a delavcev je malo.« kliče Gospod. Imamo veliko ledine, katero treba preorati, pripeljati je treba še druge, ki stoje še ob strani. Zato treba pritegniti k sodelovanju vse, ki imajo količjak zmožnosti, naj žrtvujejo svoje znanje in svoje moči za prospeh in procvit našega odseka. Pokličem vam v spomin predvojni čas, kako je brat Franc Poženel navdušeno prihajal buditi in vnemat. Blizu je meja. Zato je ravno v tem kraju posebne važnosti vzgoja mladine v verskem ter narodnem duhu. — Spectator.

To in ono

Okrožne tekme.

Popravek: V 7. številki »Mladosti« str. 161 pod naslovom »Splošne okrožne tekme v letu 1924.« je pri kranjskem okrožju pomotoma izpuščen odsek Mavčiče. Namesto Moravče naj se pravilno glasi: Mavčiče.

Priporočilo.

Jeseniški Orel razpošilja bratskim odsekom »Graditeljske pole« za katoliški prosvetni Dom. Novi jeseniški Dom bo ena največjih in najlepših stavb te vrste širok naše domovine. V njem si bo tudi Orel zgradil kar mogoče pripravno gnezdo za uspešen razmah in vsesplošen napredek in razvoj. Ker si pa mora Orel svoje prostore v novem Domu sam adaptirati, nujno rabi denarnih

sredstev. Zato nabiralno akcijo jeseniškega Orla najtopleje priporočamo z željo, da bi se odsek še pred zimo preselil v nove, svojemu namenu kar najbolj primerne prostore.

Nove knjige.

Dodatek h knjigi: Zgodovina Srbov, spisal Silvo Kranjec. 1929. Založila Družba sv. Mohorja v Celju. Strani 16. Temeljiti knjigi »Zgodovina Srbov« je profesor Kranjec spisal še dodatek, ki obsega: I. Rodovnike srbskih dinastij, II. osebo in stvarno kazalo. S tem Dodatkom je postala knjiga še bolj uporabna in pregledna. Kdor ima knjigo, naj si omisli tudi dodatek. Obenem pa »Zgodovina Srbov« ponovno toplo priporočamo.

Vsebinska 9. številka: Erko: Prvi prekmurski orlovski odsek — prekmurska orlovska dobrovoljska legija. — Prosveta in vzgoja: A. Komar: Fantičel. — Dr. Fr. Jaklič: Po mnogih zmotah in zablodah. — Delo in nedeljski počitek. — Fr. Strah: Kadar ajda zori. — Fr. Strah: Med brati Čehi. — Organizacija: Ton Vin: Moravče. — O meni dobrin. — V božjem miru: † Anton Bregar, odsek Bloke. — † Franc Goler, odsek Solčava. — Po svetu okrog. — Iz kraja v kraj: Sostro. — Celje. — Krog. — Ruše. — Dramlje pri Celju. — Sv. Helena. — Zalec. — Srenja in odsek Dol. Logatec. — To in ono: Okrožne tekme. — Priporočilo. — Nove knjige. — Slike: Praga: Proste vaje članov na Stadionu. — Novi orlovski odsek Šenčur pri Kranju. — Praga: Narodne noše v sprevedu. — † Anton Bregar.

Opalograph original z zaščitno

znamko in orig. potrebščinami

Jamčim za brezhibno delovanje!
Vse potrebščine in nadomestne dele
vedno na zalogi

LUD. BARAGA
Ljubljana, Šelenburgova 6

Specialna mehanična popravilnica
Telefon štev. 2980

Šolske zvezke

raznoversne

poslovne knjige itd.

dobavlja p. n. trgovinam
najceneje

Knjigoveznica K. T. D.
v Ljubljani

Kopitarjeva ulica št. 6/II

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA**
LJUBLJANA

KLISARNA
LITOGRAFIJA
OFFSETTISK
BAKROTISK
SVETLOTISK

Prodajalna K. T. D.

H. Ničman v Ljubljani

priporoča

svojo veliko zalogo šolskih in
pisarniških potrebščin. Opozarja
tudi na krasne molitvenike in
vse potrebščine Marijinih družb

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, r. n. s. o. n.

na Miklošičevi c. poleg hotela „Union“

obrestuje

bratne vloge najugodnejše

Varnost nudijo lastna palača, nad po-
lovica delnic hotela „UNION“, hiše
in zemljišča. — Krediti v tekočem
računu. — Posojila proti poroštvu,
vknjižbi na posestva itd. — Denar se
naloži lahko tudi po pošt. položnicah.

MLADOST

glasilo Slovenske orlovske zveze v Ljubljani, izhaja
17. v mesecu. Urejuje dr. Gregor Žerjav, Vodnikov trg 4.
List izdaja konzorcij „Mladosti“ (dr. Joža Basaj, Ljubljana, Dunajska cesta 88). Tiska
Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Češ). — Upravištvo je v Ljubljani, Ljudski
dom (pisarna Društvene nabavne zadrage). — Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom
(Slov. orl. zveza). — Naroča se: Upravištvo „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom. —
Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30.— letno;
posamezna številka Din 250. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.

USTANOVILJENA LETA 1889

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

GRADSKA ŠTEDIONICA

LJUBLJANA
PRESERNOVA ULICA

Telefon šte. 2016

Poštni ček 10.533

Stanje vloženega denarja
nad 360 milijonov dinarjev

Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. — Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanj poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter vso davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.